

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **АП-3722/25**, рјешавајући апелације Милорада Додика, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (3) тачка х), члана 18 став (4), члана 57 став (2) тачка б), члана 58 и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 94/14, 47/23 и 41/24), у саставу:

Мирсад Ћеман, председник

Валерија Галић, потпредсједница

Angelika Nußberger, потпредсједница

Helen Keller, судија

Ledi Bianku, судија

Марин Вукоја, судија

Лариса Велић, судија

на сједници одржаној 4. новембра 2025. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација Милорада Додика поднесена против Пресуде Суда Босне и Херцеговине број С1 2 К 046070 25 Кж 2 од 12. јуна 2025. године у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члан 7 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члан 18 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези са чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одбацују се као недопуштене апелације Милорада Додика поднесене у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 2 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези с изјавама јавних званичника датих током суђења апеланту због тога што су очигледно (*prima facie*) неосноване.

Одбацује се као недопуштена апелација Милорада Додика поднесена против Рјешења Суда Босне и Херцеговине број С1 3 Иж 052766 25 Иж од 18. августа 2025. године и Одлуке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине број 06-1-07-939/25 од 6. августа 2025. године у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, те члан 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода због тога што је *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“, „Службеном гласнику Републике Српске“ и „Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

І. Увод

1. Милорад Додик (у даљњем тексту: апелант) из Лакташа, којег заступа адвокат Горан Бубић из Бање Луке, поднио је 5. августа 2025. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против пресуда Суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Суд БиХ) бр. С1 2 К 046070 25 Кж 2 од 12. јуна 2025. године и С1 2 К 046070 23 К од 26. фебруара 2025. године. Апелант је у поднесеној апелацији поставио и захтјев за доношење привремене мјере „којом се одлаже извршење пресуде у дијелу у којем је апеланту изречена мјера сигурности забране вршења [дужности] предсједника Републике Српске у трајању од шест година до коначне одлуке Уставног суда по апелацији“. Апелант је 14. и 18. августа 2025. године, 5. и 9. септембра 2025. године и 1. октобра 2025. године допунио апелацију те прецизирао захтјев за доношење привремене мјере (види тач. 67–72 ове одлуке). Ова апелација је заведена под бројем АП-3722/25.
2. Апелант је 5. септембра 2025. године посредством истог пуномоћника Уставном суду поднио нову апелацију против Рјешења Суда БиХ број С1 3 Иж 052766 25 Иж од 18. августа 2025. године и Одлуке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЦИК) број 06-01-07-1-939/25 од 6. августа 2025. године. Апелант је такође тражио од Уставног суда да донесе привремену мјеру „којом се одлаже извршење одлуке ЦИК-а од 6. августа 2025. године о престанку мандата предсједника Републике Српске“ до коначне одлуке Уставног суда о апелацији (види тачку 73 ове одлуке). Ова апелација је заведена под бројем АП-4095/25.

ІІ. Поступак пред Уставним судом

АП-3722/25

3. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Суда БиХ и Тужилаштва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Тужилаштво БиХ) затражено је 18. августа 2025. године да доставе одговоре на апелацију и допуну апелације од 14. августа 2025. године. Уставни суд је

21. августа 2025. године тражио од Суда БиХ да достави и прецизирана рјешења тог суда у вези с апелантовим захтјевима за изузеће С. У., суткиње Суда БиХ.

4. Суд БиХ је 26. августа 2025. године доставио Уставном суду одговор на апелацију и рјешење Суда БиХ по апелантовом захтјеву за изузеће С. У., суткиње Суда БиХ (види тач. 22 и 31 ове одлуке). Тужилаштво БиХ је одговор на апелацију доставило 28. августа 2025. године. Уставни суд је 28. августа 2025. године доставио апеланту одговоре на апелацију и допуну апелације од 14. августа 2025. године ради евентуалног изјашњења.

5. Уставни суд је 28. августа 2025. године тражио од Тужилаштва БиХ, Суда БиХ и апеланта да доставе прецизирану документацију у вези с иницијативом одређеног броја тужилаца Тужилаштва БиХ из 2021. године за процесуирање апеланта. Тужилаштво БиХ је 2. септембра 2025. године доставило Уставном суду тражену документацију (види тачку 13 ове одлуке).

6. Уставни суд је 12. септембра 2025. године тражио од Суда БиХ да достави одлуку о апелантовом захтјеву за изузеће Ј. Ћ. Д., суткиње Суда БиХ. Суд БиХ је 29. септембра 2025. године доставио Уставном суду тражену документацију (види тачку 19 ове одлуке).

7. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Суда БиХ и Тужилаштва БиХ затражено је 15. септембра 2025. године да доставе одговоре на допуне апелације. Суд БиХ и Тужилаштво БиХ су 23. септембра 2025. године доставили одговоре на допуне апелације, које је Уставни суд 24. септембра 2025. године доставио апеланту на евентуално изјашњење.

8. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Суда БиХ и Тужилаштва БиХ затражено је 1. октобра 2025. године да доставе одговоре на допуну апелације од 1. октобра 2025. године. Тужилаштво БиХ и Суд БиХ су 9. и 13. октобра 2025. године доставили одговоре на допуну апелације од 1. октобра 2025. године, које је Уставни суд 13. и 14. октобра 2025. године доставио апеланту ради евентуалног изјашњења. Апелант није у остављеном року доставио изјашњење на одговоре на допуну апелације од 1. октобра 2025. године.

АП-4095/25

9. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Суда БиХ и ЦИК-а затражено је 9. септембра 2025. године да доставе одговоре на апелацију. Суд БиХ и ЦИК су 15. и 16. септембра 2025. године доставили одговоре на апелацију, које је Уставни суд 17. септембра 2025. године доставио апеланту ради евентуалног изјашњења. Апелант није у остављеном року доставио изјашњење на одговоре на апелацију број АП-4095/25.

10. С обзиром на то да је апелације поднио исти апелант и да се оспорене одлуке тичу исте правне ствари, Уставни суд је, у складу са чланом 32 став (1) Правила Уставног суда, донио одлуку о спајању наведених апелација у којима ће водити један поступак и донијети једну одлуку под бројем АП-3722/25.

III. Чињенично стање

11. Ради испитивања свих апелантових навода који су саставни дио апелација бр. АП-3722/25 и АП-4095/25 и допуна апелације број АП-3722/25, Уставни суд ће хронолошки навести околности које су битне за коначно одлучење Уставног суда о апелацијама. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода, докумената предочених Уставном суду и информација јавног карактера са службених интернет страница могу да се сумирају на сљедећи начин.

АП-3722/25

а) Околности од значаја за наводну пристрасност суткиње Ј. Ћ. Д.

12. Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ВСТС) почетком 2020. године је на основу јавног конкурса донио одлуку да Ј. Ћ. Д., суткиња Суда БиХ, буде кандидат Босне и Херцеговине за судију Међународног кривичног суда у Хагу. Министарство спољних послова Босне и Херцеговине је на захтјев Министарства правде Босне и Херцеговине 13. маја 2020. године Амбасади Босне и Херцеговине у Хагу прослиједило пријаву кандидатуре наведене суткиње за избор судије у Међународном кривичном суду. Апелант, који је у то вријеме вршио дужност члана Предсједништва Босне и Херцеговине, противио се избору наведене суткиње као кандидата Босне и Херцеговине наводећи да је њена кандидатура „увреда за Србе и Српску“. У писму (достављеном у допуни апелације од 5. септембра 2025. године, тачка 70 ове одлуке) које је апелант упутио тадашњој министрици спољних послова Босне и Херцеговине Б. Т. апелант је, између осталог, истакао: „Увјерен сам да је на такво мјесто потребно предложити кандидата са високим моралним и професионалним квалитетима, који је, између осталог, непристрасан и етичан, а што никако не може бити особа која је била дио тима ратног злочинца Н. О. Зато још једном наглашавам да је оваквим приједлогом увријеђен цијели српски народ, Република Српска, БиХ, али и Међународни кривични суд у Хагу.“ Садржај наведеног писма је објављен и у јавности/медијима.¹ На наведено апелантово писмо јавно је реаговало Министарство спољних

¹ Информације преузете 12. септембра 2025. године са: https://www.glassrpske.com/lat/novosti/politika/dodik-jasmina-cosic-dedovic-ne-moze-biti-kandidat-bih-za-sudiju-u-hagu-to-je-uvreda-za-srbe-i-srpsku/318006?fbclid=IwY2xjawMwsbpleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETE1Smx4eURRYWpPOWw0ODFPAR6_pRkcncQCXWo6Dnb1

послова БиХ објашњавајући процедуру кандидатуре наведене суткиње.² У даљњој процедури њеног избора суткиња Ј. Ћ. Д. формално је била кандидат источноевропског блока земаља, али је крајем 2020. године током гласања на скупштини држава чланица Међународног кривичног суда њена кандидатура била повучена.

б) Иницијатива/писмо Тужилаштва БиХ из 2021. године

13. Из стања списка предмета (информација коју је 2. септембра 2025. године Тужилаштво БиХ доставило Уставном суду) произлази да је 15. октобра 2021. године један од тужилаца у Тужилаштво БиХ (Ц. П.) покренуо иницијативу коју је доставио свим тужиоцима Тужилаштва БиХ путем службене *e-mail* кореспонденције унутар Тужилаштва БиХ. Садржај наведене иницијативе насловљене као „Иницијатива тужиоца“ је слjedeћи:

Поштовани, у односу на иступе члана Предсједништва Босне и Херцеговине Додик Милорада у којима исказује пријетње територијалном интегритету и највишим институцијама Босне и Херцеговине, на начин којим се у степену основа сумње испуњавају обиљежја кривичних дјела из главе XVI Кривичног закона Босне и Херцеговине, уколико то већ није учињено, иницирам хитно формирање предмета, а све са циљем правовременог дјеловања Тужилаштва Босне и Херцеговине и кривичноправне заштите интегритета Босне и Херцеговине. У испуњавању основне дужности сваког тужиоца у складу са чланом 35. Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине, а како према утврђеној процедури формирања и сигнирања списка нисам у могућности дјеловати ex officio (односно сам отворити предмет), позивам на предузимање потребних мјера у циљу провођења истраге, у предмету који ће у складу са Правилником о TCMS бити додијељен неком од тужилаца Тужилаштва Босне и Херцеговине.

14. Наведену иницијативу је потписало више тужилаца, укључујући и С. У., тадашњу тужитељицу Тужилаштва БиХ.

[QreUNznU23Krgkc8NxuYCSJOeoz4SWWJIGJJ5KFD-Aw_aem_GMXok4BhMWf150ptihWn9w
https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/155812/
dodik-iskljuchiv-asmina-cosic-dedovic-ne-moze-predstavljati-bih-to-je-uvreda-za-srbe-i-rs.html?
fbclid=IwY2xjawMwsYZleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETE1Smx4eURRYWpPOWw0ODFPAR4nHzFtzHsBffzJ4N78y
uCHpUPFzBK32qC1vcPE7rMiZ5ctqlbJnAxZLOgzGA_aem_y6HMTjkNxiJN5917_01w7Q](https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/155812/dodik-iskljuchiv-asmina-cosic-dedovic-ne-moze-predstavljati-bih-to-je-uvreda-za-srbe-i-rs.html?fbclid=IwY2xjawMwsYZleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETE1Smx4eURRYWpPOWw0ODFPAR4nHzFtzHsBffzJ4N78yuCHpUPFzBK32qC1vcPE7rMiZ5ctqlbJnAxZLOgzGA_aem_y6HMTjkNxiJN5917_01w7Q)

² Информације преузете 12. септембра 2025. године са https://mvp.gov.ba/aktuelnosti/top_news/default.aspx?id=42207&template_id=16&pageIndex=1

15. Наведена иницијатива је објављена као вијест у бројним босанскохерцеговачким и страним медијима.³ Дотадашња тужитељица Тужилаштва БиХ С. У. је 7. августа 2022. године именована за суткињу Суда БиХ, а на дужност је ступила 8. августа 2022. године.⁴

ц) Околности које су претходиле кривичном поступку

16. Народна скупштина Републике Српске (у даљњем тексту: Народна скупштина РС) на седмој посебној сједници одржаној 21. јуна 2023. године усвојила је Закон о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске. Осим тога, Народна скупштина РС је на осмој посебној сједници одржаној 27. јуна 2023. године усвојила Закон о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине. Након тога је високи представник за Босну и Херцеговину (у даљњем тексту: високи представник) Кристијан Шмит 1. јула 2023. године донио двије одлуке, и то Одлуку којом се спречава ступање на снагу Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске број 15/23 и Одлуку којом се спречава ступање на снагу Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број 14/23. У члану 5 обје те одлуке је наведено да оне ступају на снагу одмах по објављивању на службеној страници Канцеларије високог представника (у даљњем тексту: ОНР) 1. јула 2023. године. Истог дана када су донесене наведене двије одлуке високи представник је донио и Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине којом је додат нови члан 203а – неизвршавање одлука високог представника. У члану 4 те одлуке је наведено да Закон ступа на снагу 2. јула 2023. године. Све три наведене одлуке високог представника су објављене у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 47/23 од 7. јула 2023. године (види тач. 81–83 ове одлуке). Информације у вези с наведеним одлукама високог представника су пренијели и бројни босанскохерцеговачки медији.⁵

³ Преузето 1. септембра 2025. године са:

<https://www.klix.ba/vijesti/bih/tuzioci-zatrzili-formiranje-predmeta-protiv-milorada-dodika/211016045>
<https://avaz.ba/vijesti/bih/689451/tuzilastvo-bih-formiralo-novi-predmet-protiv-milorada-dodika>
<https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=449627>
<https://dnevni.ba/clanak/drzavni-tuzitelj-taze-pokretanje-istrage-protiv-dodika-hoce-li-biti-uhicen>
<https://istraga.ba/pobuna-u-tuzilastvu-bih-cetnaest-drzavnih-tuzilaca-od-gordane-tadic-trazilo-procesuiranje-milorada-dodika-ona-obmanula-javnost-da-je-formirala-predmet/>
<https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2021/10/16/tuzioci-zatrzili-formiranje-predmeta-protiv-milorada-dodika>
<https://n1info.ba/vijesti/hoce-li-dodik-bit-procesuiran-ima-li-imunitet-ili-ne/>
<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/drzavni-tuzitelj-taze-otvaranje-istrage-protiv-dodika-20211016>
<https://www.facebook.com/share/v/19uGAR9fBA/>
<https://ba.voanews.com/a/tuzilastvo-bih-predmet-milorad-dodik/6275037.html>
<https://www.vecernji.ba/vijesti/tuziteljstvo-bih-formiralo-novi-predmet-protiv-milorada-dodika-1531995>
<https://www.bl-portal.com/novosti/tuzioci-zatrzili-formiranje-predmeta-protiv-milorada-dodika-evo-zbog-cegadmata-protiv-milorada-dodika-razlog-istupi-u-medijima/>

⁴ Информација преузета 3. септембра 2025. године са <https://pravosudje.ba/vstvfo-api/vijest/download/93919>

⁵ <https://n1info.ba/vijesti/procitajte-izmijenjene-odredbe-krivcnog-zakona-bih-koje-je-nametnuo-schmidt/>
<https://www.slobodnaevropa.org/a/schmidt-dodik-odluka-rs-ohr-ustavni-sud/32485009.html>
<https://www.federalna.ba/christian-schmidt-0hpii>

17. Апелант је 7. јула 2023. године у својству предсједника Републике Српске (у даљњем тексту: предсједник РС) донио и својеручно потписао два указа, и то: Указ о проглашењу Закона о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске број 01-020-3382/23, те Указ о проглашењу Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број 01-020-3396/23 (у даљњем тексту: спорни укази). Наведена два указа су објављена у „Службеном гласнику РС“ број 60/23 од 9. јула 2023. године (види тач. 87 и 88 ове одлуке).

д) Оптужница и захтјев за изузеће суткиње Ј. Ћ. Д.

18. Тужилаштво БиХ је 22. августа 2023. године оптужило апеланта и М. Л. да су починили кривично дјело неизвршавања одлука високог представника из члана 203а став (1) Кривичног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: КЗБиХ), у вези са чланом 54 наведеног закона. Суткиња за претходно саслушање Ј. Ћ. Д. вратила је оптужницу на исправку/допуну, након чега ју је 11. септембра 2023. године потврдила. Апелант је 27. септембра 2023. године поднио Суду БиХ захтјев за изузеће наведене суткиње Ј. Ћ. Д. (прецизирано 28. септембра 2023. године) на основу одредбе члана 29 тачка ф) Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЗКПБиХ).

19. Из стања списка предмета произлази да је 29. септембра 2023. године Општа сједница Суда БиХ донијела рјешење којим је одбила као неоснован апелантов захтјев за изузеће суткиње Ј. Ћ. Д. У образложењу рјешења је наведено да апелант као подносилац захтјева сумњу у непристрасност суткиње за претходно саслушање Ј. Ћ. Д. налази у чињеници да је она приликом враћања првобитно поднесене оптужнице прекршила одредбе процесног закона и да је таквим њеним поступањем дошло до нарушавања једнаког третмана странака у поступку у корист Тужилаштва БиХ а на апелантову штету. У вези с тим, Општа сједница Суда БиХ је навела да је, супротно апелантовим тврдњама, суткиња за претходно саслушање, вршећи контролу формалноправне уредности оптужнице, у смислу одредби чл. 227 и 228 ЗКПБиХ у вези са чланом 148 ЗКПБиХ, утврдила постојање одређених недостатака због којих није било могуће одлучити о оптужници. На такав начин, како је истакнуто, није сугерисала садржај оптужнице нити је прејудиицирала тужилачку одлуку. Даље је наведено да је поступање суткиње Ј. Ћ. Д. било усмјерено искључиво на што квалитетније и свеобухватније преиспитивање оптужнице с циљем прецизирања како радње извршења (која је у првобитно достављеној оптужници била алтернативно постављена) тако и облика кривичне одговорности за које се апелант терети. Истакнуто је да наведена суткиња таквим поступањем није прекорачила овлашћења из ЗКПБиХ, већ је поступала у апелантовом интересу у смислу да

буде упознат за шта се оптужницом тачно терети. С обзиром на наведено, закључено је да је поступање суткиње за претходно саслушање у конкретном случају било професионално, независно и објективно, те засновано на законским овлашћењима. При томе је наведено да апелантови наводи не представљају објективне разлоге који би упућивали на пристрасност суткиње Ј. Ћ. Д. који би њено поступање довели у разумну сумњу и оправдали примјену члана 29 тачка ф) ЗКПБиХ.

20. Након потврђивања оптужнице дошло је до вишеструких одгађања рочишта за главни претрес, а затим и до раздвајања поступка у односу на оптуженог М. Л.

е) Захтјеви за изузеће суткиње С. У.

21. Након одлуке Суда БиХ о раздвајању поступка апелантов бранилац је поднио захтјев за изузеће осам судија, укључујући и поступајућег судију, због чега је и то рочиште одгођено за 5. фебруар 2024. године. На основу одлуке Комисије за пресигнације предмета Одјела I и Одјела II Суда БиХ, 2. фебруара 2024. године извршена је измјена поступајућег судије појединца тако што је умјесто дотадашњег судије М. С., због његовог скоријег одласка у пензију, предметом задужена суткиња С. У. О тој чињеници странке и апелантов бранилац упознати су на рочишту за почетак главног претреса одржаном 5. фебруара 2024. године, на којем је апелантов бранилац поднио захтјев за изузеће нове поступајуће суткиње због разлога прописаних чланом 29 тачка ф) ЗКПБиХ. Поступајућа суткиња С. У. је на рочишту од 5. фебруара 2024. године обавијестила све присутне да је упозната са садржајем претходних рочишта у том предмету, укључујући и процесну одлуку о раздвајању предмета у односу на оптуженог М. Л. Осим тога, обавијестила је присутне да је упозната са чињеницом да је бранилац оптуженог М. Л. поднио приједлог за спајање поступка с поступком који се води против апеланта, да Суд БиХ још није донио одлуку о том приједлогу и да ће она бити донесена у складу са чланом 25 ЗКПБиХ јер није везана за процесни рок. И поред поднесеног захтјева апелантове одбране за изузеће поступајуће суткиње С. У., Суд БиХ је на рочишту од 5. фебруара 2024. године донио одлуку о читању оптужнице, након чега је започео главни претрес у том предмету у односу на апеланта. Поступајућа суткиња С. У. је сматрала да је у конкретном случају постојала опасност од одлагања из члана 29 тачка ф) ЗКПБиХ. Наведено је аргументовано околношћу да је од одржаног рочишта за изјашњење о кривици прошло више од три мјесеца, те да главни претрес до 5. фебруара 2024. године још није био започео, иако је био заказиван шест пута. Стога је оцијењено да је у смислу права на суђење у разумном року било неопходно спријечити да било који од учесника одуговлачи поступак, а истовремено испоштовати право оптуженог апеланта да без одлагања буде обавијештен о природи и разлозима оптужбе против њега.

22. Одлучујући о захтјеву апелантовог браниоца за изузеће суткиње С. У. (од 5. фебруара 2024. године, допуњеног 7. и 13. фебруара 2024. године), Општа сједница Суда БиХ је донијела Рјешење број Су-10-105/24 од 20. фебруара 2024. године којим је тај захтјев одбијен као неоснован.

23. У образложењу тог рјешења је наведено да се изузеће суткиње С. У. тражи из више разлога сумираних у сљедећем: i) читање оптужнице само у односу на апеланта као вид непримјереног мијешања судије у садржај оптужнице, као и проблематизовање читања оптужнице након што је поднесен приједлог за изузеће судије, ii) необавјештавање о имену судије који је преузео предмет у контексту (не)могућности приговарања саставу суда, iii) политичка пристрасност суткиње С. У. због чињенице да је у периоду од 1998. до 2002. године обављала функцију замјеника министра финансија на коју ју је именовала политичка партија СДА која у свом политичком програму садржи и вољу да се укине Република Српска, iv) поступање суткиње С. У. у вријеме док је била тужитељица у Тужилаштву БиХ када се заједно с још 14 других тужилаца залагала за апелантово процесуирање због његових наводних најаву рушења институција Босне и Херцеговине, због чега наведена суткиња има предрасуде према апеланту и v) питање националне/бошњачке припадности суткиње С. У. у контексту мултиетничког састава Суда БиХ, те у вези с тим националног састава Комисије за пресигнацију предмета која је одредила поступајућег судију у том предмету.

24. У односу на први разлог Суд БиХ је навео да чињеница да је суткиња С. У. на рочишту одржаном 5. фебруара 2024. године позвала тужиоце да прочитају оптужницу у дијелу који се односи на апеланта, који је „остао“ у предмету након што је претходно донесено рјешење о раздвајању поступка у односу на другооптуженог М. Л. представља уобичајено поступање суда у истовјетним ситуацијама. Такво поступање је, према ставу Опште сједнице Суда БиХ, оправдано, посебно када се има виду да се чињенично, уз преамбулу (увод) оптужница састоји од двије одвојене тачке, при чему се само тачка 1 односи на апелантове радње, што је посебно видљиво увидом у правну оцјену – квалификацију кривичног дјела за које се оптужницом терети. Читање чињеничних навода оптужнице у односу на оптужено лице у односу на које је одлуком суда кривични поступак раздвојен представљало би, према оцјени Суда БиХ, непотребно одуговлачење, а све с аспекта цјелисходности, ефикасности и економичности. У вези с тим је наведено и да треба имати у виду да је у конкретном случају оптужница потврђена прије скоро пет мјесеци те да до тада није прочитана.

25. У односу на други разлог апелантове одбране наведено је да законом нигдје није прописана обавеза поступајућег судије да информише странке и одбрану о саставу суда у било

којој фази поступка прије него што судија предузме било коју радњу у оквиру своје надлежности. У вези с тим је наведено да је апелантова одбрана првом приликом сазнала за поступање суткиње С. У., односно када је информисана о измјени у односу на раније поступајућег судију, те да је искористила своје законско право и затражила њено изузеће.

26. У односу на ранији политички ангажман суткиње С. У. наведено је да није образложено на који начин наведена околност представља околност која изазива разумну сумњу у непристрасност судије. У вези с тим је истакнуто да је наведена суткиња с позиције помоћника министра финансија разријешена 2001. године, тј. прије више од 20 година, након чега је њен радни ангажман искључиво везан за рад у правосуђу, при чему је 2022. године одлуком ВСТС-а именована за суткињу Суда БиХ.

27. У односу на наводе из захтјева који се тичу давања подршке иницијативи тужиоца Тужилаштва БиХ (Ц. П.) за отварање предмета у погледу апелантових најава о рушењу уставноправног поретка Босне и Херцеговине, Општа сједница Суда БиХ је навела да та чињеница не значи да суткиња С. У. има било какве предрасуде према апеланту. У вези с тим је истакнуто да је тужиочево основно право и основна дужност, у складу са чланом 35 ЗКПБиХ, откривање и гоњење учинилаца кривичних дјела која су у надлежности Суда БиХ. Стога је закључено да само поступање суткиње С. У. у вријеме док је обнашала дужност тужиоца нема утицаја на њено поступање у конкретном кривичном предмету.

28. Коначно, у односу на наводе о националној припадности суткиње С. У. наведено је да та околност сама по себи не може бити од утицаја на вршење судијске функције. У вези с тим је наведено да је предмет пресигниран наведеној суткињи на основу одлуке Комисије за пресигнацију предмета Одјела I и Одјела II Кривичног одјељења Суда БиХ због скорог одласка у пензију судије М. С., и то према утврђеним правилима за поступање у таквим ситуацијама (Правилник о систему за аутоматско управљање предметима у судовима). О томе су, како је наведено, упознати странке и бранилац. Такође је наведено да сваки судија, па тако и С. У., као носилац правосудне функције има обавезу да у сваком предмету који му је додијељен у рад поступа савјесно и да се у свом раду руководи принципом непристрасности у складу с правилима Кодекса судијске етике и судијском заклетвом. Судија је, како је истакнуто, у обавези да обавља своју функцију на начин да све стране у поступку третира без фаворизовања, пристрасности и предрасуда, те да одлуке доноси на основу предочених чињеница и доказа, како је суткиња С. У. и поступила.

29. На рочишту за наставак главног претреса одржаном 6. марта 2024. године Суд БиХ је донио рјешење о спајању поступка против оптуженог апеланта и М. Л. у јединствен поступак који ће се спровести под бројем С1 2 К 046070 23 К.

30. Апелантов бранилац поново је на рочишту за наставак главног претреса одржаном 9. октобра 2024. године усмено на записник изложио захтјев за изузеће поступајуће суткиње С. У. у смислу члана 29 тачка ф) ЗКПБиХ. У пристрасност суткиње С. У. сумња се, како је то наведено, због повреде права на одбрану усљед догађаја насталих у току тог рочишта за главни претрес јер је инсистирала на наставку главног претреса.

31. Рјешењем ванпретресног вијећа Суда БиХ број С1 2 К 046070 24 Кв 2 од 10. октобра 2024. године одбачен је као недопуштен апелантов захтјев за изузеће суткиње С. У. поднесен 9. октобра 2024. године. У образложењу рјешења је наведено да је захтјев поднесен након почетка главног претреса (у фази извођења доказа), због чега је у складу са чланом 32 став (4) ЗКПБиХ апелантов захтјев одбачен. При томе је наведено да апелант и његов бранилац имају могућност да у евентуалној жалби на пресуду изнесу приговоре пристрасности.

ф) Оспорене пресуде

32. Пресудом Суда БиХ (коју је донијела суткиња С. У.) број С1 2 К 046070 23 К од 26. фебруара 2025. године (у даљњем тексту: првостепена пресуда) апелант је проглашен кривим што је:

У временском периоду од 1. до 9. јула 2023. године у Бања Луци, свјестан и знајући да је Високи представник за Босну и Херцеговину, Christian Schmidt, донио одлуку којом се спрјечава ступање на снагу Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број 14/23 од 1. јула 2023. године, који Закон је Народна скупштина Републике Српске усвојила на осмој посебној сједници одржаној 27. јуна 2023. године и одлуку којом се спрјечава ступање на снагу Закона о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске број 15/23 од 1. јула 2023. године, који Закон је Народна скупштина Републике Српске усвојила на седмој посебној сједници одржаној 21. јуна 2023. године, са којима је претходно био упознат и противно томе предузимао службене радње у циљу наставка законодавног поступка, а не примјењујући и не проводећи наведене одлуке Високог представника и то:

2. (тачка 1. оптужнице)

Милорад Додик, као службена особа у институцији Републике Српске, у својству председника Републике Српске, користећи овласти прописане чланом 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске „(Службени гласник РС“, број: 21/1992 , 28/1994 - Амандмани XXVI- XLIII, 8/1996 - Амандмани XLIV-LI, 13/1996 - Амандман LII, 15/1996 - испр., 16/1996 - Амандман LIII, 21/1996 - Амандмани LIV-LXV, 21/2002 - Амандмани LXVI-XCII, 26/2002 - испр., 30/2002 - испр., 31/2002 - Амандмани XCIII-XCVIII, 69/2002 - Амандмани XCIX-CIII, 31/2003 - Амандмани CIV и CV, 98/2003 - Амандмани CVI-CXII, 115/2005 - Амандман CXIV, 117/2005 - Амандмани CXV-CXXI и 48/2011 - Амандман CXXII и "Сл. гласник БиХ", бр. 73/2019 - одлука УС БиХ) донио Указ о проглашењу Закона о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске, број: 01-020- 3382/23 од 07.07.2023. године, на начин да је исти својеручно потписао, који Закон је усвојила Народна скупштина Републике Српске на сједници одржаној 21.06.2023. године и на тај начин не примјењујући и не проводећи одлуку Високог представника Christian Schmidta, број: 15/23 од 1.7.2023. године, која одлука је ступила на снагу тог датума, а којом се обуставља законодавни поступак доношења наведеног Закона, као и Указ о проглашењу Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број: 01-020- 3396/23 од 7.7.2023. године, који Закон је усвојила Народна скупштина Републике Српске на сједници одржаној дана 27.6.2023. године и на тај начин не примјењујући и не проводећи одлуку Високог представника Christian Schmidta, број: 14/23 од 1.7.2023. године која одлука је ступила на снагу тог датума, којом се обуставља законодавни поступак доношења наведеног Закона, а које одлуке Високог представника су објављене у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, број: 47/23 од 7.7.2023. године, иако је био свјестан да су Одлуке Високог представника у Босни и Херцеговини обвезујуће у складу са овлаштењима која су му дата чланом V Анеха 10 Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и чланом II.1d) наведеног Споразума, а све у намјери да се наведене одлуке Високог представника за Босну и Херцеговину не примијене и не provedу, обзиром да је за примјену и provedбу ових одлука било потребно уздржавање од даљњег законодавног поступања, након чега је оптужени наведене Указе прослиједио у Јавну

установу „Службени гласник Републике Српске“ ради њихове објаве и потом ступања на снагу наведених Закона, а које посљедице је и хтио.

33. Суд БиХ је у изреци пресуде навео да је апелант претходно описаним радњама починио кривично дјело неизвршавање одлука високог представника из члана 203а став (1) КЗБиХ, због чега је осуђен на казну затвора у трајању од једне године. На основу члана 203а став (4), апеланту је изречена мјера безбједности забране вршења дужности предсједника Републике Српске у трајању од шест година од дана правоснажности пресуде, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања те мјере безбједности.

34. У образложењу је наведено да је завршна ријеч одбране садржавала 22 поглавља, те да је у 17. поглављу апелантов бранилац детаљно разрадио питање процедуралних пропуста у току поступка, посебно се фокусирајући, између осталог, и на тезу да оптужницу није потврдио „непристрасан“ суд. Хронолошки је указано на апелантове писмене и усмене захтјеве за изузеће прецизираних тужилаца, судског вјештака и судија у том предмету. У вези с тим, Суд БиХ је навео да је током цијелог поступка и у свакој својој одлуци водио рачуна о принципу непристрасности суда. У односу на апелантов приговор кршења одредбе члана 251 ЗКПБиХ, Суд БиХ је истакао да је у току главног претреса у више наврата дошло до одгађања претреса у трајању дужем од тридесет дана (између рочишта одржаних 6. марта 2024. и 17. априла 2024. године; 22. маја 2024. и 17. јула 2024. године; 17. јула 2024. и 28. августа 2024. године). С обзиром на раније дату сагласност странака и бранилаца да се до тада проведени докази не проводе изнова, Суд БиХ је на претресима одржаним 17. априла 2024. године, 17. јула 2024. године и 28. августа 2024. године донио одлуку да главни претрес формално почиње изнова у смислу одредбе члана 251 став (2) ЗКПБиХ. При томе је констатовано да се до тада саслушани свјedoци неће поново позивати и саслушавати, него ће се користити искази које су претходно дали у том поступку, као и материјални докази који су изведени током главног претреса. Због протекла периода дужег од 30 дана између рочишта одржаних 5. децембра 2024. и 29. јануара 2025. године, у смислу одредбе члана 251 став (2) ЗКПБиХ, након изјашњења странака и бранилаца, Суд БиХ је на наставку претреса одржаном 29. јануара 2025. године донио рјешење да главни претрес формално почиње изнова. Одређено је да се до тада проведени докази неће поново изводити, односно неће се поново позивати свјedoци Тужилаштва БиХ, него ће се користити њихови искази дати на главним претресима од 6. марта 2024. године, 17. априла 2024. године и 13. новембра 2024. године. Такође је одређено да се неће поново позивати ни свјedoци апелантове одбране, него ће се користити њихови искази дати на главним претресима од 17. јула 2024. године и 28. августа 2024. године. На статусној

конференцији одржаној 30. децембра 2024. године Суд БиХ је од Тужилаштва БиХ и бранилаца оптужених затражио да се изјасне у погледу сагласности за протек рока од 30 дана. Суд БиХ је 15. јануара 2025. године примио изјашњење апелантовог браниоца у којем обавјештава суд да апелант и његов бранилац нису сагласни да се раније изведени докази не изводе поново, него траже да главни претрес почне изнова, читањем оптужнице Тужилаштва БиХ од 22. августа 2023. године. У вези с тим је наведено да се апелантов бранилац позвао на процесна права која припадају апеланту као оптуженом, као и на принцип непосредности и јавности, наводећи да је принцип јавности кључан за стварање повјерења у цијели правосудни систем, па тако и у Суд БиХ. Осврнуо се и на чињеницу да је Суд БиХ у току поступка одбио одређен број доказа које је предложила одбрана, а који се тичу правног статуса високог представника у Босни и Херцеговини уопште, као и статуса Кристијана Шмита. У односу на те апелантове наводе Суд БиХ је прије свега истакао да је током трајања главног претреса забиљежен већи број одгода због којих је динамика суђења била нарушена из објективних разлога, а што је довело до дисконтинуитета у раду, те да су разлози за одгоду претреса били различите природе. Због тога је Суд БиХ истакао да суђење није могло да се одвија планираним темпом, односно сваке седмице, а што је за посљедицу имало дуже трајање поступка. Због раније указане чињенице давања претходне сагласности странака у поступку у три наврата за протек рока од 30 дана, Суд БиХ је оцијенио неоснованим захтјев одбрана оптужених да се сви докази поново изведу. У вези с тим је наведено да је Суд БиХ имао у виду права оптужених на суђење у разумном року, као и принцип ефикасности и економичности поступка. Таквом одлуком Суда БиХ, како је наведено, ни на који начин није повријеђено право оптужених на правично суђење, нити принципи непосредности, јавности и „једнакости оружја“, на које се позвао апелантов бранилац, нити су оптужени на било који начин доведени у неповољнији положај. При томе је наведено да је суд дужан да у току поступка води рачуна о правима оптужених, као и о правима свједока, те да пази на обавезу да се свједоци не излажу непотребним саслушањима, а што би се у конкретном случају и десило јер су поједини свједоци више пута позивани у Суд БиХ како би свједочили у том предмету. Такође је указано и да би поновно позивање свједока пред Суд БиХ, као и улагање материјалне документације само проузроковало додатне трошкове. С обзиром на наведено, Суд БиХ је закључио да је једини разлог таквог захтјева одбране усмјерен на одуговлачење кривичног поступка, које за Суд БиХ није прихватљиво. Осим тога, Суд БиХ је истакао да је наведени захтјев за понављање поступка поднесен, између осталог, да би био задовољен принцип јавности. У вези с тим, Суд БиХ је навео да је током цијелог трајања поступка јавност била укључена, односно да Суд БиХ никада није у смислу члана 235 ЗКПБиХ донио процесну одлуку о искључењу јавности с

дијела или цијелог главног претреса. Спуштање паравана испред простора предвиђеног за публику у склопу суднице у којој се главни претрес одвијао, према оцјени Суда БиХ, представљало је само механизам којим је реализовано право и обавеза поступајућег судије да удаљи из суднице све оне који нарушавају ред како би се суђење одвијало неометано. На такав начин је онемогућен апелантов контакт с публиком, који јој је конклюдентним радњама (покретима руке, окретањем у правцу публике и сл.) сигнализовао да устане, што је публика након датих упута и учинила, устајући и гласно изражавајући негодовање. Суд БиХ је навео да је, с циљем испуњења дужности да се стара о одржавању реда у судници и достојанству суда, у више наврата током трајања главног претреса упозоравао присутне на обавезу да се пристojно понашају и да не ометају рад суда, констатујући уочена непримјерена поступања на записник о главном претресу. Истакнуто је да је Суд БиХ, у више наврата, упозорио како апеланта тако и његовог браниоца да неће толерисати држање политичког говора у судници. Такође је наведено да је задовољен и принцип непосредности и једнакости страна у поступку у складу с одредбама ЗКПБиХ, због чега су ти наводи оцијењени као неосновани.

35. Даље је указано да је апелантова одбрана предложила извођење материјалних доказа који се налазе у судском спису, а који су достављени као прилог апелантовог захтјева за изузеће тада поступајућег судије М. С. и суткиње С. У. за потребе одлучивања Опште сједнице Суда БиХ. Радило се о доказима, тј. изјавама високог представника, федералног министра унутрашњих послова, министра у Савјету министара Босне и Херцеговине, страних амбасадора те предсједника Суда БиХ о апеланту. Суд БиХ је наведени апелантов приједлог одбио цијенећи да новински чланци и текстови у њима не могу да буду доказ у кривичном поступку. У вези с тим је наведено да је оцјена Суда БиХ (а што је у складу и са судском праксом апелационог вијећа Суда БиХ) да новински чланци и текстови представљају мишљење њиховог аутора, због чега се не може сматрати да су засновани на аутентичним и провјереним информацијама или чињеницама, те не могу да буду поуздан доказ.

36. Затим је наведено да су одлуке високог представника од 1. јула 2023. године објављене у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 47/23 од 7. јула 2023. године. Даље је истакнуто да наведене одлуке високог представника, које су објављене на службеној интернет страници ОНР-а www.ohr.int, представљају званичне и аутентичне документе, као и да службена интернет страница ОНР-а представља званични извор јавности за одлуке високог представника које се објављују на тој интернет страници. Осим тога, указано је и да аутентичност службене интернет странице ОНР-а додатно доказује и сама чињеница да је ступање на снагу одређених одлука и закона везано уз њихово објављивање на службеној

интернет страници ОНР-а. Само објављивање на службеној интернет страници ОНР-а од 1. јула 2023. године претходило је објављивању у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, а само ступање на снагу закона везано је уз објаву на службеној интернет страници ОНР-а, а не у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“.

37. Суд БиХ је одбио као неоснован приговор бранилаца оптужених који се тиче овлашћења високог представника Кристијана Шмита, начина објаве његових одлука, као и бонских овлашћења. У вези с тим, Суд БиХ се реферисао на ставове заузете у тачки 72 Одлуке Уставног суда број У-27/22 од 23. марта 2023. године (доступна на www.ustavnisud.ba). У односу на правна питања која се односе на легитимност високог представника и његова овлашћења да намеће законе у Босни и Херцеговини, Суд БиХ је истакао да прихвата у потпуности ставове из „пресуда“ Уставног суда које су коначне и обавезујуће, те одлуке Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), а посебно у предмету *Берић и други против Босне и Херцеговине* (тач. 26–28). Даље је наведено да је 27. маја 2021. године Управни одбор Вијећа за имплементацију мира „званично именовао“ Кристијана Шмита за високог представника. Поступајући по захтјеву Управног одбора Вијећа за имплементацију мира да у складу с тим обавијести генералног секретара УН-а, претходни високи представник др Валентин Инцко је 3. јуна 2021. године упутио писмо генералном секретару УН-а Антонију Гутересу којим га је информисао о одлуци Управног одбора Вијећа за имплементацију мира да званично именује Кристијана Шмита. Затим је Суд БиХ истакао да се „Одлука Уставног суда број У-15/21 од 14. јула 2022. године односи на готово идентичну правну ситуацију у погледу овлашћења високог представника Кристијана Шмита да доноси Одлуку о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине и Закон о непримјењивању такве одлуке високог представника који је донијела Народна скупштина РС“. С обзиром на наведено, закључено је да је Кристијан Шмит легално изабран високи представник и да је, према Анексу Х Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Анекс Х), релевантним резолуцијама Савјета безбједности УН-а и Бонској декларацији, имао овлашћења да интервенише у правни систем Босне и Херцеговине, при чему тада супституише домаће власти дјелујући као власт Босне и Херцеговине и да се закон који он донесе мора сматрати законом Босне и Херцеговине.

38. Цијенећи све изведене доказе, Суд БиХ је утврдио да је апелант починио кривично дјело јер као службено лице у институцијама Републике Српске није примијенио и спровео одлуке високог представника. У вези с тим је првенствено утврђен апелантов статус те закључено да је у инкриминисаном периоду неоспорно обављао дужност предсједника

Републике Српске. Када је ријеч о радњи извршења као битном обиљежју кривичног дјела, Суд БиХ је истакао да је свјedoкиња Ј. П. Б. на околности које су претходиле потписивању спорних указа навела одређене активности које су се предузимале у Служби председника РС. У том смислу та је свјedoкиња навела да је на захтјев председника организован низ састанака који су одржани у Кабинету председника, на којем су били присутни председник Владе РС и министри у Влади РС (који су правници по струци), професор уставног права С. К., министри Ж. Б. и М. Б., затим председник Народне скупштине РС, савјетници председника Републике Српске, представници Републике Српске у институцијама Босне и Херцеговине, српски члан Предсједништва Ж. Ц., те многи професори уставног права. Суд БиХ је указао да је та свјedoкиња појаснила да су наведени састанци с релевантним правним стручњацима одржавани како би они дали адекватну анализу/експертизу наведених тема и како би се председнику Републике Српске у коначници дао закључак да ли треба да потпише предметне указе. Затим је Суд БиХ навео да је апелант у својству свјedoка истакао да је у разговору са савјетницима закључено да је одлука Кристијана Шмита, према њиховом виђењу, нелегална, непотребна, те да није објављена у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“. Апелант је истакао да је спорне указе потписао дан прије него што му је предочен „Службени гласник“ у којем су објављене одлуке високог представника, те додао да је, према Уставу и законима, једини законодавац на нивоу Босне и Херцеговине Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине и да све одлуке које се примјењују у правном систему Босне и Херцеговине морају да буду објављене у „Службеном гласнику“. Даље је наведено да је апелант истакао да су му савјетници пренијели да му, уколико се не одлучи да потпише указе, према одредбама Кривичног закона Републике Српске пријети казна затвора у трајању од 12 година, те да нема ниједног правног разлога да то не учини. Према апелантовим ријечима, он као председник Републике Српске представља дио законодавног процеса, али не може утицати на доношење закона и да то једино чини Народна скупштина РС. Истакао је да је имао могућност да законе врати Народној скупштини РС, али одлучујући разлог зашто то није учинио је био тај што је Вијеће народа, које је увијек исказивало витални интерес, најчешће Бошњачки клуб, дало сагласност да закони могу да ступе на снагу. Апелант је појаснио да у случају да је било изражено мишљење Бошњачког клуба или било којег клуба у Вијећу народа да постоје елементи угрожавања, не би потписао указе, додајући на крају да од председника Народне скупштине РС добија закон на потпис само онда када је прошао цјелокупну процедуру.

39. Имајући у виду наведено, као и чињеницу да у току поступка апелантова способност да схвати значај дјела које је починио и управља својим поступцима ничим није доведена у

питање, Суд БиХ је закључио да су се у конкретном случају у апелантовим радњама стекла сва обиљежја кривичног дјела неизвршавања одлука високог представника из члана 203а став (1) КЗБиХ, те га је прогласио кривим за то дјело. Апелантови наводи изнесени у завршној ријечи да се у конкретном случају ради о политички монтираном процесу и његовом политичком прогону, те да је цијели поступак вођен с циљем да се он елиминише из политике одбијени су као неосновани. При томе је наведено да је апелант у вријеме извршења кривичног дјела био способан за расуђивање и у могућности да разумије значај својих радњи, као и да је потпуно способан да доноси одлуке и да схвати њихов значај. Суд БиХ није прихватио тврдњу одбране да је апелант морао потписати спорне указе о објави закона у „Службеном гласнику Републике Српске“ јер га на то обавезује члан 80 став 4 Устава Републике Српске. Суд БиХ је истакао да такву апелантову тврдњу оповргавају изведени докази. Управо супротно, Суд БиХ је истакао да је апелант био у обавези да захтијева од Народне скупштине РС поновно одлучивање о законима о којима је претходно високи представник донио одлуке којима се спречава њихово ступање на снагу. У прилог чињеници да је апелант заиста знао да је Одлука високог представника са Законом објављена и да је био упознат са садржајем тог закона, Суд БиХ је указао на апелантов говор с Козаре (2. јула 2023. године), који је репродукован на главном претресу од 13. новембра 2024. године, а у којем је у релевантном дијелу наведено:

[...] Али вама ћу рећи, они праве оквир да би ево нас, прво, прије свега мене, довели у сарајевске казамате да ми тамо Суде. Зато је као Шмит промијенио Закон о кривичном поступку и рекао да свако урушавање као по њему уставног поретка, значи казна 6 година затвора. Е то значи кад Милорад Додик потпише указ да ће се прогласити закони које је он јучер укинуо, да ће онда они кренути на Милорада Додика, ево га... и онда ме тамо послати код неког муслиманског тужиоца, који ће ме прослиједити код муслиманског судије, да ми одрежу највећу казну, а неки опет издајници међу нама ће томе аплаудирати јер сам ја криминалац који заслужује да будем затворен, по њима. [...] Ми ћемо прогласити важећим те законе, а онда ћемо кренути вјероватно у процедуре пред Судом, отићи ћемо на Парламент, донијет ћемо одлуку о неприхватању надлежности Суда, Тужилаштва и СИПА-е на простору Републике Српске. [...]

40. Осим цитираног апелантовог говора с Козаре од 2. јула 2023. године, Суд БиХ је навео да апелантова свијест и знање о томе да је високи представник 1. јула 2023. године донио одлуке којима се спречава ступање на снагу два закона произлази и из исказа свјedoкиње Ј. П.

Б. која је на упит Суда БиХ шта је био разлог одржавања састанака апеланта с великим бројем професора, експерата и савјетника потврдила да су то била њихова сазнања из медија да је Кристијан Шмит донио двије одлуке са законима од 1. јула 2023. године, због чега је ангажован већи број експерата како би се размотрило питање да ли предсједник Републике Српске треба да потпише указе.

41. Дакле, Суд БиХ је закључио да је апелант био свјестан да је као службено лице, поступајући у својству предсједника Републике Српске, донио два указа у намјери да се одлуке које је донио високи представник не примијене и не спроведу, иако је био свјестан да су одлуке високог представника обавезујуће, након чега су наведени укази објављени у „Службеном гласнику Републике Српске“, а које посљедице је и хтио, поступајући с директним умишљајем. Имајући у виду наведени закључак, Суд БиХ није прихватио тезу одбране изнесену у завршној ријечи да је апелант поступао у правној/стварној заблуди. Исто тако су као потпуно неосноване оцијењене и апелантове тврдње да се у конкретном случају ради о „безначајном дјелу“. Насупрот тврдњама апелантове одбране, оцијењено је да су управо природа и тежина кривичног дјела којим је апелант могао да угрози правну сигурност грађана Босне и Херцеговине, начин извршења дјела и апелантова намјера да након ступања на снагу спорних закона онемогући дјеловање државних институција на простору Републике Српске, као и околност да је при томе поступао с директним умишљајем фактори који утичу на закључак суда да радње које је предузео апелант ни у којем случају не представљају безначајно дјело.

42. Исто тако је наведено да су неосновани и наводи одбране о непостојању штетне посљедице, као и статуса оштећеног. Суд БиХ је поновио да је апелант предузетим радњама могао да угрози правну сигурност грађана Босне и Херцеговине на начин да је необјављивањем пресуда Уставног суда Босне и Херцеговине грађанима ентитета Република Српска могао онемогућити приступ информисању о правним ставовима и одлукама највише правосудне инстанце на нивоу државе. Чињеница да је наведена посљедица у конкретном случају изостала, како је то истакнуто, није од значаја за закључак суда да је апелант својим радњама исказао да жели њихово наступање. То би, како је наведено, у крајњем случају имало несагледиве реперкусије и довело до слабљења правне државе. Суд БиХ је навео да није могао да занемари чињеницу да би апелантовим поступањем, да оно није спријечено (али не вољом самог апеланта), био оштећен неодређен, већи број грађана ентитета Република Српска и државе Босне и Херцеговине.

43. У односу на апелантов приговор да 7. јула 2023. године, када је потписао два спорна указа, кривично дјело није постојало, а да су допуне КЗБиХ ступиле на снагу 8. јула 2023. године у смислу Јединствених правила за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине, Суд БиХ је навео да се то односи само на законе које је донијела Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, а не и на законе које је донио високи представник. У вези с тим је наведено да став 2 члана 1 Јединствених правила представља само препоруку, а не обавезу, те да је високи представник супституишући домаће власти донио и јавно објавио Закон о измјенама о допунама КЗБиХ, који је објављен на службеној интернет страници ОНР-а а ступио на снагу дан послје, тј. 2. јула 2023. године. На тај начин, како је наведено, оповргавају се наводи одбране да апелант није могао починити кривично дјело.

44. У односу на одлуку о кривичноправној санкцији Суд БиХ је посебно цијенио чињеницу да кривично дјело спада у кривична дјела против човјечности и вриједности заштићених међународним правом. Вриједности које су тим инкриминацијама заштићене и које међународна заједница подиже на ранг општељудских вриједности су уједно и вриједности сваке поједине земље, које се штите и у смислу испуњења међународних преузетих обавеза и као вриједности нашег друштва. Као отежавајућу околност, Суд БиХ је цијенио да је апелант предузетим радњама могао да угрози правну сигурност грађана Босне и Херцеговине на начин да је необјављивањем „пресуда“ Уставног суда Босне и Херцеговине, чије су одлуке према Уставу Босне и Херцеговине коначне и обавезујуће, могао грађанима ентитета Република Српска да онемогући приступ информисању о правним ставовима и одлукама највише правосудне инстанце на нивоу државе Босне и Херцеговине, доводећи на тај начин до правне несигурности, неједнакости грађана, а у коначници и до слабљења правне државе. Осим тога, као отежавајуће околности на апелантовој страни оцијењене су побуде из којих је дјело учињено, односно апелантова намјера да, након што се прогласе важећим закони које је донијела Народна скупштина РС, онемогући дјеловање државних институција, и то Суда БиХ, Тужилаштва БиХ и Државне агенције за истраге и заштиту Босне и Херцеговине на простору Републике Српске, а што је јасно најавио у свом говору одржаном 2. јула 2023. године на Козари. Такође, Суд БиХ је као отежавајућу околност цијенио и апелантово држање након учињеног кривичног дјела, које се огледа у непоштовању Суда БиХ и Тужилаштва БиХ у току суђења у самој судници. Од олакшавајућих околности Суд БиХ је цијенио апелантову ранију неосуђиваност и његове породичне прилике. С обзиром на наведено, закључено је да ће се изреченом кривичном санкцијом у односу на апеланта постићи сврха кажњавања (специјална

превенција), као и утицати на потенцијалне починиоце тих кривичних дјела да се клоне криминогених активности (генерална превенција).

45. У односу на изречену мјеру безбједности, Суд БиХ је на основу околности под којима је кривично дјело извршено и начина извршења закључио да постоји опасност да би даљње вршење дужности предсједника Републике Српске могло подстицајно да дјелује на апеланта „да своје знање, искуство и стручне способности искористи за поновно извршење неког од кривичних дјела везаних за обављање наведене дужности (а што он јавно и најављује)“. Суд БиХ је оцијенио да је изрицање мјере безбједности у трајању од шест година, која је ближа законском максимуму трајања те мјере, сразмјерно казни затвора коју је суд изрекао том пресудом.

46. Када су у питању правне посљедице осуде, Суд БиХ је истакао да није донио посебну одлуку о приједлогу Тужилаштва БиХ у смислу члана 203а став (5) тач. а), ц) и д) КЗБиХ. Истакнуто је да правне посљедице осуде према члану 5 КЗБиХ нису кривичноправна санкција, због чега се оне не утврђују, не изричу и не уносе у пресуду с обзиром на то да наступају по аутоматизму, односно по сили закона. Управо их таква природа, како је то наведено, и одваја од кривичноправних санкција, каква је на примјер мјера безбједности која, да би била примијењена, мора да буде изречена пресудом. При томе је наведено да у конкретном случају чињеница преклапања фактичке суштине потенцијалне правне посљедице осуде која ће наступити ако се за то стекну законски услови с изреченом мјером безбједности једно друго не искључује. У вези с тим је наведено да је ријеч о различитој природи ове двије потпуно различите мјере с аспекта поимања шта се сматра кривичноправном санкцијом, те на шта суд има утицаја и шта својом пресудом изриче. Стога је наведено да када су испуњени законски услови и када суд то нађе оправданим, као у конкретном случају, изрећиће мјеру безбједности за коју је законом овлашћен да је изрекне, док ће правне посљедице осуде наступити у оном обиму и у оно вријеме које закон предвиђа, без утицаја посебне одлуке суда на то. Суд БиХ је такође сматрао битним истаћи да правне посљедице осуде престају брисањем осуде, како је то прописано у члану 121 КЗБиХ, као и то да се осуда не може брисати из казнене евиденције док траје примјена мјера безбједности, а како је то наведено у ставу 6 наведеног члана.

47. Пресудом Суда БиХ у вијећу Апелационог одјељења (у даљњем тексту: апелационо вијеће) број С1 2 К 046070 25 Кж 2 од 12. јуна 2025. године (у даљњем тексту: другостепена пресуда) одбијене су као неосноване жалбе Тужилаштва БиХ и жалба апелантовог браниоца те потврђена првостепена пресуда.

48. У односу на жалбени приговор кршења члана 251 став (2) ЗКПБиХ апелационо вијеће је истакло да одбрана сматра да је, с обзиром на протек рока дужег од 30 дана од последњег одгађања, главни претрес требао изнова почети 29. јануара 2025. године. У вези с тим је апелационо вијеће кренуло од сврхе постојања наведене законске одредбе, односно цијелокупног законског члана са свим његовим ставовима. Јасно је, како је то указано, да наведена законска одредба у цијелости штити принцип непосредности, односно континуитет одржавања рочишта за главни претрес како би се одржала судска непосредност. Међутим, будући да закон предвиђа изузетке, уз сагласност странака и бранилаца, апелационо вијеће је истакло да наведена законска одредба није императив, како то одбрана жалбом приказује. Стога је закључено да се ради о паушалним разлозима одбране који су у том моменту очигледно били усмјерени на одуговлачење поступка, а жалбом усмјерени на исходавање битне повреде поступка, која у суштини не постоји. Апелационо вијеће је такође указало да је неоснован апелантов жалбени приговор да функционално надлежан суд није одлучио о делегирању надлежности суда. Апелационо вијеће је истакло да је судија појединац навео да неће расправљати о другом захтјеву за делегирање суда јер је о захтјеву већ раније правоснажно одлучено, и то из разлога неблаговремености подношења тог захтјева.

49. У односу на жалбени приговор кршења принципа јавности из члана 234 ЗКПБиХ, апелационо вијеће је истакло да апелантова одбрана потпуно погрешно поима ситуацију насталу на рочишту од 5. фебруара 2024. године, коју покушава неосновано да подведе под незаконито искључење јавности. У вези с тим је наведено да се очигледно радило о искључиво дисциплинској мјери, односно механизму одржавања реда у судници. Упориште за такав закључак апелационо вијеће налази и у чињеници, која се може провјерити у спису предмета, да у моменту спуштања паравана није дошло до прекида преноса тока рочишта на мониторима који се налазе у дијелу гдје сједи публика (иза стакла и спуштеног паравана), а који се иначе прекида када је јавност заиста искључена. С обзиром на то да је рочиште преношено на мониторима доступним јавности, апелационо вијеће је оцијенило нетачним и неоснованим тврдње одбране да јавност није могла да буде упозната с оптужницом и уводним ријечима странака.

50. У односу на жалбени приговор повреде права на употребу језика и писма, апелационо вијеће је истакло да се одбрана у том дијелу, између осталог, поново дотиче питања Анекса Х дајући тумачење ријечи изворник и оригинал. Такви приговори су оцијењени неоснованим будући да се ради о фактичком излагању питања вјеродостојности. Апелационо вијеће је истакло да питање постављења високог представника није чињенично питање, како то сматра

одбрана, већ искључиво правно питање с обзиром на то да функција високог представника представља ноторан дио државног и правног система државе Босне и Херцеговине, односно њеног уставног поретка. У вези с тим је наведено да је Кристијан Шмит не само у контексту наметања кривичног дјела које је предмет овог поступка већ и по многим другим општепознатим околностима и поступцима високи представник и ту функцију засигурно не обавља арбитрарно. При томе је апелационо вијеће указало и да за именовање високог представника није потребна посебна резолуција Савјета безбједности Уједињених нација, те да је легитимност високог представника Кристијана Шмита неупитна и потврђена 27. маја 2021. године од Управног одбора Вијећа за имплементацију мира.

51. У односу на жалбене приговоре пристрасности судија апелационо вијеће је навело да одбрана сматра да су постојали разлози за изузеће суткиње за претходно саслушање Ј. Ћ. Д. У вези с тим је апелантова одбрана истакла да се ради о суткињи која је својевремено била кандидат за судију Међународног кривичног суда у Хагу, а чијој кандидатури се апелант противио у тадашњем својству члана Предсједништва БиХ из реда српског народа. Потврду свог става апелантова одбрана налази у поступку суткиње за претходно саслушање када је оптужницу вратила на уређење, односно допису који, према мишљењу одбране, представља исцртавање чињеничног описа оптужнице. Даље је наведено да је одбрана спорила и поступање С. У., која је као судија појединац донијела првостепену пресуду у том предмету, указујући да се она појавила у судници 5. фебруара 2024. године а да одбрани раније није био познат њен идентитет. Одбрана се такође позвала и на раније ставове поступајуће суткиње (С. У.) док је била на позицији тужиоца Тужилаштва БиХ сматрајући да она има једну врсту предрасуде о оптуженом апеланту. Жалбом се наглашава да је на рочишту за главни претрес од 5. фебруара 2024. године постављен и захтјев за изузеће поступајуће суткиње С. У., али да је она наставила да ради иако нису постојали никакви разлози хитности.

52. Испитујући приговоре одбране о наводној континуираној повреди с аспекта принципа непристрасности суда, која се, према ставу одбране, протеже од фазе потврђивања оптужнице па до претресне фазе поступка, апелационо вијеће је утврдило да се ради о једностраном виђењу одбране. Такво виђење, како је наведено, прожима се искључиво кроз апелантово лично незадовољство одређеним судијом, без било каквих упоришта која би објективно указивала да је апелант имао суђење пред пристрасним судом у било којој фази поступка. У вези с тим је наведено да је о свим приговорима одбране у вези с непристрасношћу суда одлучивала Општа сједница Суда БиХ као једина надлежна да о томе донесе одлуку. Стога је наведено да апеланту ни у једној фази поступка није била ускраћена могућност да поднесе

захтјеве за изузеће и да се о њима одлучује, нити му је било онемогућено да изнесе своје мишљење о наводној пристрасности. Међутим, закључено је да чињеница да такав став одбране, односно апеланта није био релевантан да се у коначници донесе одлука какву је он желио исходovati не доводи до повреде поступка која се сада жалбом истиче. Истакнуто је да је за апелационо вијеће битно да се у конкретном случају није радило о облигаторним основима за изузеће, већ о факултативном основу који тражи детаљну процјену наводно истакнуте пристрасности. Непристрасност судије се претпоставља, с обзиром на мандат који му се додјељује, те се не може олако пољубљати субјективним аспектима незадовољства одређене странке личношћу судије. Исто тако је наведено и да је у свјетлу околности конкретног случаја поступајућа суткиња С. У. правилно поступила када је одлучила да настави с радом (рочиште од 5. фебруара 2024. године), без обзира на поднесени захтјев за њено изузеће, а који је био усмјерен на факултативни разлог за изузеће. Образложено је да је читање оптужнице у том моменту представљало формални почетак главног претреса те је у вези с тим указано да ниједан кривичноправни систем не смије бити отворен за могућност да оптужени самовољно опструира своје суђење. Апелационо вијеће је указало да је суд, поштујући принцип једнакости у поступању, дужан да обезбиди правичност не само одбрани већ и тужилаштву с обзиром на то да држава с циљем остварења правде има право да кривично гони и спречава кривична дјела. Стога је закључено да би одлагање поступка унедоглед, с обзиром на апелантову упорност да се користи узурпацијом одређених процесних правила, било потпуно супротно интересима правичности, ефикасности и економичности поступка.

53. Апелационо вијеће је даље у цијелости прихватило став првостепеног суда да је предметно кривично дјело неоспорно било на правној снази у моменту његовог извршења те је истакло да у вези с тим правним питањем неће понављати детаљно образложење Суда БиХ из првостепене пресуде. Међутим, апелационо вијеће је навело да ће укратко акцентовати шта га је определијелило за такву одлуку. У вези с тим је наведено да се апелационо вијеће руководило смислом тзв. *vacatio legis*, односно у теорији права постојања периода између доношења одређеног прописа и његовог ступања на правну снагу, што је посебно било од значаја у ранијем периоду када су техничке могућности биле на знатно нижем нивоу, те је начин упознавања с одређеним прописом био везан искључиво за штампану верзију службеног гласника. С друге стране, апелационо вијеће је истакло да се у конкретном случају радило о специфичном, али легитимном и правноваљаном начину доношења измјене закона од високог представника. У вези с тим је указано да се из стања списка предмета неоспорно може закључити да је апелант информисано лице које прати сва дешавања, нарочито она у вези с

поступцима високог представника. Поред званичне објаве на интернет страници ОНР-а, такав поступак био је итекако медијски праћен, док је кључно да је одлуком којом је учињена измјена КЗБиХ одмах одређен и датум ступања на правну снагу, што испуњава стандарде предвидљивости јер нема произвољности у тумачењу од када важи учињена измјена. Сагледавајући околности конкретнoг предмета, апелационо вијеће је закључило да су испуњени критеријуми предвидљивости и доступности правног прописа супротно којем је оптужени поступао, док је сумња апелантове одбране о моменту ступања на снагу закона оцијењена безразложном и неаргументованом.

54. У односу на жалбени приговор непостојања, односно искључења противправности у конкретном случају, апелационо вијеће је истакло да у цијелости прихвата образложење из првостепене пресуде које је оцијењено као ваљано, законито и адекватно. Додатно је указано да, супротно жалбеним тврдњама, воља лица које обавља функцију високог представника није његова лична, појединачна воља, већ произлази из његове пуне функције и овлашћења које обавља и која му је додијељена високопозиционираним инструментом – Анексом Х најзначајнијег споразума који се тиче Босне и Херцеговине као државе.

55. Затим је наведено да се, супротно жалбеним приговорима, у конкретном случају није могло радити о стварној или правној заблуди на страни апеланта с обзиром на то да његово погрешно схватање о ноторно легитимном и овлашћеном лицу да доноси законе њега не ослобађа кривице. У вези с тим је наведено да теза апелантове одбране суштински почива на упорном супротстављању легитимно постојећем државном апарату и систему који функционише заједно с постојањем високог представника, али чињеница таквог једностраног виђења не доводи у питање постојање функције и овлашћења високог представника. Истакнуто је да апелант, као и сваки други појединац, не може имати право да произвољно не поштује дио државног система који му лично не одговара из њему познатих разлога. Стога је наведено да предмет овог кривичног поступка и не може да буде питање разматрања валидности постојеће законодавне норме која је донесена на основу овлашћења на које се високи представник и позива у преамбули своје одлуке. Предмет овог поступка могле су да буду само кривичноправне радње које је апелант предузео, те да ли се оне могу подвести под битне елементе кривичног дјела за које се апелант терети. У вези с тим је образложено да само кривично дјело као такво, односно процедура његовог успостављања, није нешто о чему треба расправљати у редовном кривичном поступку нити је то у надлежности редовних судова. Исто тако је наведено да, супротно тврдњама одбране, тзв. бонски закључци нису нужно ни морали да буду спроведени као доказ у поступку, као што се као доказ не изводе ни постојећи закони.

56. Такође је наведено да су неосноване и неприхватљиве жалбене тврдње да се ради о дјелу малог значаја или неподобном покушају услед одсутности штетних посљедица и ниског степена апелантове кривице. У вези с тим је наведено да се Суд БиХ у оспореној пресуди правилно изјаснио, односно закључио да изостанак штетне посљедице не утиче на постојање предметног кривичног дјела, због тога што, како је истакнуто, кривично дјело из члана 203а КЗБиХ не може ни у којем случају да буде у занемарљивој мјери опасно због свог малог значаја и због незнатности или одсутности штетних посљедица, како то тврди одбрана. Истакнуто је да се извршавањем предметног кривичног дјела угрожава законито дјеловање и функционисање државе у цјелини, те се његовим извршењем доводи у питање ауторитет државног апарата у свим његовим сегментима, као и повјерење грађана у њега. При томе је наведено и да цјелокупно апелантово дјеловање и поступање имплицира закључак да је циљ био почињење предметног кривичног дјела, односно крајње непоштовање ауторитета високог представника у свјетлу битних обиљежја кривичног дјела из члана 203а КЗБиХ. У вези с тим, наглашено је да апелантова одбрана ни у једном дијелу своје тезе не оспорава радње које је предузео апелант. Коначно је наведено да је, супротно жалбеним тврдњама, одлука о мјери безбједности донесена уз правилну примјену законских одредби, те да је Суд БиХ водио рачуна о њеној сразмјерности спрема изречене казне затвора.

г) Додатне напомене

57. Суд БиХ је 1. августа 2025. године на својој службеној интернет страници⁶ објавио информацију насловљену као „Ради великог интереса јавности – Суд БиХ појашњава мјеру сигурности и правне посљедице осуде у предмету Милорад Додик и други“. У том саопштењу за јавност Суд БиХ је појаснио разлику између мјере безбједности изречене апеланту и правних посљедица осуде које се у конкретном случају не утврђују, већ наступају по аутоматизму/сили закона и да ће „очигледно обухватити шири аспект забране дјеловања од оног који је садржан у самој мјери сигурности“.

АП-4095/25

58. Из стања списка предмета произлази да се ЦИК 1. августа 2025. године обратио Суду БиХ захтјевом за доставу другостепене пресуде апелационог вијећа од 12. јуна 2025. године, а како би поступио по одредбама из своје надлежности.

⁶<https://www.sudbih.gov.ba/Post/Read/Radi%20velikog%20interesa%20javnosti%20%E2%80%93%20Sud%20BiH%20poja%C5%A1njava%20mjeru%20sigurnosti%20i%20pravne%20posljedice%20osude%20u%20predmetu%20Milorad%20Dodik%20i%20drugi>

59. Суд БиХ је 1. августа 2025. године доставио ЦИК-у податке за осуђено лице (апеланта) ради евидентирања мјере безбједности и правних посљедица осуде и даљњег поступања из надлежности ЦИК-а. У прилогу тог поднеска достављена је другостепена пресуда апелационог вијећа од 12. јуна 2025. године. У вези с тим је наведено да правне посљедице осуде из члана 203а КЗБиХ наступају по сили закона по правоснажности пресуде, тј. 12. јуна 2025. године, те да апелант не може обављати ниједну од дужности или послова који су наведени у тач. а), ц) и д) члана 203а став (5) КЗБиХ. Даље је наведено да правне посљедице осуде нису према члану 5 КЗБиХ кривичноправна санкција, због чега се оне не утврђују, не изричу и не уносе у пресуду с обзиром на то да наступају по аутоматизму/сили закона у случају да осуда за наведено кривично дјело постане правоснажна. Такође је наведено да правне посљедице осуде могу трајати најдуже десет година, с тим да брисањем осуде престају правне посљедице осуде. У смислу члана 121 став (6) КЗБиХ, осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје примјена мјера безбједности. То у конкретном случају значи да правне посљедице осуде остају на снази све вријеме трајања изречене мјере безбједности апеланту, а највише до момента брисања осуде.

60. ЦИК је 6. августа 2025. године донио Одлуку број 06-1-07-939/25 о престанку апелантовог мандата предсједника РС. Том одлуком је у тачки (1) изреке наведено да се апеланту, предсједнику РС, изабраном на Општим изборима 2022. године са листе политичког субјекта Савеза независних социјалдемократа – СНСД – Милорад Додик, утврђује престанак мандата с 12. јуном 2025. године, када је Пресуда Суда БиХ број С1 2 К 046070 23 К од 26. фебруара 2025. године постала правоснажна. Тачком (2) изреке одлуке ЦИК-а је наведено да ће по правоснажности ове одлуке ЦИК донијети одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора. У образложењу одлуке ЦИК-а наведено је да се тај орган 1. августа 2025. године обратио Суду БиХ са захтјевом да му достави наведену првостепену пресуду Суда БиХ како би поступио по одредбама из своје надлежности. Даље је наведено да је 1. августа 2025. године Суд БиХ доставио ЦИК-у првостепену и другостепену пресуду, уз напомену да правне посљедице осуде прописане одредбама члана 203а став 5 КЗБиХ (тач. а, ц и д) наступају по сили закона по правоснажности пресуде. То значи, како је наведено, да апелант не може након правоснажности пресуде обављати ниједну од дужности или послова који су наведени у тач. а), ц), и д) члана 203а став (5) КЗБиХ. Затим је ЦИК указао на садржај одредби члана 1.10 став (1) тачка 4 Изборног закона БиХ, те тач. 5 и 6 истог члана наведеног закона, као и на став (2) истог члана Закона. У складу с наведеним законским одредбама, те чланом 2.9 став (1) тачка 16 Изборног закона БиХ и чланом 11 Упутства о додјели и престанку

мандата одлучено је као у диспозитиву одлуке. Апелант је против одлуке ЦИК-а поднио жалбу апелационом вијећу Суда БиХ.

61. Апелант се 6. августа 2025. године обратио ЦИК-у са захтјевом/приједлогом да ЦИК одложи разматрање престанка апелантовог мандата председника РС до одлуке Уставног суда о привременој мјери. Даље, ЦИК је 6. августа 2025. године доставио обавијест апеланту којом га обавјештава да до доношења евентуалне одлуке Уставног суда о усвајању привремене мјере којом се одлаже извршење правоснажне пресуде Суда БиХ нема правног основа за поступање ЦИК-а по апелантовом захтјеву/приједлогу.

62. Рјешењем апелационог вијећа Суда БиХ број С1 3 Иж 052766 25 Иж од 18. августа 2025. године одбијена је као неоснована апелантова жалба поднесена против одлуке ЦИК-а од 6. августа 2025. године. У образложењу рјешења је наведено да је ЦИК поступао по достављеној правоснажној пресуди и у складу са својим овлашћењима донио одлуку о престанку апелантовог мандата с обзиром на донесену правоснажну пресуду против апеланта, односно изречену мјеру безбједности забране обављања дужности. Даље је наведено да су неосновани и апелантови приговори о ретроактивној примјени појединачног акта, те да је у конкретном случају ЦИК правилно утврдио престанак апелантовог мандата с обзиром на то да правне посљедице наступају даном правоснажности пресуде, која је у конкретном случају утврђена даном доношења другостепене пресуде од 12. јуна 2025. године. Затим је наведено да апелационо вијеће није посебно цијенило жалбени разлог који се односи на повреду члана 80 став 4, члана 87 и др. Устава Републике Српске јер ЦИК није надлежан за оцјену уставности и он у свом раду примјењује искључиво одредбе Изборног закона БиХ као *lex specialis*. Такође је наведено да се неосновано жалбом указује да је чланица ЦИК-а В. Б. П. била дужна изузети се из одлучивања у конкретном случају због вођења парничног спора с апелантом. У вези с тим је образложено да та околност не представља разлог за изузеће чланова ЦИК-а у смислу члана 35 тачка 6 Изборног закона БиХ. При томе је указано и да је апелант имао могућност да на то укаже ЦИК-у и да тражи изузеће наведеног члана Комисије, али је то пропустио да учини. Коначно, апелационо вијеће је истакло да ЦИК своје одлуке доноси двотрећинском већином, а да је одлука ЦИК-а од 6. августа 2025. године донесена једногласно и да је у њеном доношењу учествовало свих седам чланова. Због тога је закључено да изузимање наведеног члана Комисије не би утицало на другачију одлуку ЦИК-а.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације број АП-3722/25

63. Апелант сматра да су му оспореним одлукама прекршена права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Такође указује и на кршење члана 7 ст. 1 и 2 Европске конвенције. Сматра да је кривични поступак у којем је осуђен политички мотивисан с циљем његовог елиминисања из политичког живота у Босни и Херцеговини. У вези с тим, апелантов примарни приговор тиче се принципа законитости у вези с институтом *vacatio legis*, објавом закона, приступачности/допуштености и предвидљивости кривичних норми у конкретном случају. Првенствено оспорава да „наметнути“ члан 203а КЗБиХ чини „домаћи закон“, како су то закључили редовни судови, те да у конкретном случају није питање шта је апеланту било познато 7. јула 2023. године, када је потписао два спорна указа, већ да ли је наведеног датума одредба члана 203а измијењеног и допуњеног КЗБиХ била на правној снази. Апелант тврди да „закон“ није био на правној снази. У вези с тим је навео: „Па и да су апеланту начелно биле познате најављене измјене КЗБиХ (говор на Козари који је одбрана оспоравала као правно ваљан доказ), очигледно му није била позната могућност изрицања мјере безбједности забране вршења дужности предсједника Републике Српске. Иако је питање недоступности и предвидљивости у вези мјере безбједности детаљно истицано у жалби о овој околности жалбено вијеће ћути.“ У вези с тим је наведено и „да је небитно доказивање да је апелант знао да је нови члан КЗ написан. Битно је када је ступио на снагу“. Стога апелант сматра да у конкретном случају услови предвидљивости и доступности апсолутно нису били испуњени у погледу инкриминације која се односи на мјеру безбједности, а која је у односу на кривично дјело из члана 203а КЗБиХ облигаторна, а не факултативна. Истиче да није запримио информације о свим обиљежјима новог кривичног дјела, што се посебно односи на мјере безбједности и правне посљедице тог кривичног дјела у виду забране обављања политичких дужности. При томе указује да је услов за ступање на снагу свих закона њихово објављивање у службеним гласилима Босне и Херцеговине, те да наведено правило треба да важи и за члан 203а КЗБиХ. Затим апелант истиче да се у конкретном случају ради о потпуно произвољној инкриминацији будући да одлуке високог представника, односно њихово неизвршавање у смислу члана 203а КЗБиХ не представљају врједности заштићене чланом 2 КЗБиХ.

64. Даље се наводи да оптужницу против апеланта није потврдио непристрасан суд, а да је првостепени поступак водио судија појединац за којег апелант тврди да је пристрасан. У вези с тим, апелант истиче да су постојали разлози за изузеће судије за претходно саслушање Ј. Ћ. Д., о чијим правима је апелант претходно одлучивао у својству члана Предсједништва Босне и

Херцеговине писмено се противећи да наведена суткиња буде изабрана за судију Међународног кривичног суда у Хагу. У прилог разумној сумњи у пристрасност наведене суткиње апелант је као додатни аргумент навео и околност враћања Тужилаштву БиХ раније оптужнице, чиме је, према апелантовом мишљењу, она прекорачила своја овлашћења која има према ЗКПБиХ због тога што је умјесто указивања на формалне недостатке оптужнице сугерисала њен садржај у погледу радње извршења и саучесништва. Даље је наведено да је принцип непристрасности суда прекршен и поступањем суткиње С. У. која је донијела оспорену првостепену пресуду. У вези с тим, апелант наводи да је поступајућа суткиња С. У. као тадашња тужитељица у Тужилаштву БиХ, заједно са 14 других тужилаца, писмено тражила процесуирање апеланта због његових наводних најаву рушења институција Босне и Херцеговине. Апелант је истакао да наведена тврдња о улози суткиње С. У. није ни оспорена у рјешењу Суда БиХ о одбијању захтјева за изузеће. Такође наводи и да му није био познат идентитет поступајуће суткиње (С. У.) све до рочишта за главни претрес од 5. фебруара 2024. године када је прочитана оптужница, због чега није био у могућности да стави евентуалне примједбе на састав суда у смислу члана 258 став (2) ЗКПБиХ, што је за последицу имало кршење чл. 6 и 7 ЗКПБиХ.

65. Затим апелант наводи да је у конкретном случају постојало искључење противправности у смислу члана 20 КЗБиХ јер је спорне указе донио користећи уставна овлашћења прописана чланом 80 став (1) тачка 4 Устава Републике Српске. У вези с тим, наглашава да Устав Републике Српске није у супротности с Уставом Босне и Херцеговине, те да кривично право не смије да служи као средство политичког притиска. Сматра да поступање у складу с ентитетским уставом не смије представљати кривично дјело у случају постојања конфликтне ситуације између члана 80 Устава Републике Српске и члана 203а КЗБиХ. Апелант даље указује и да бонски закључци нису прочитани у кривичном поступку као доказ. На наведени начин апелант сматра да му је онемогућена одбрана, проблематизујући при томе и сам садржај, односно овлашћења из бонских закључака и оно на шта се они односе, што су редовни судови пропустили да утврде.

66. Осим тога, апелант истиче и да се радило о дјелу малог значаја и/или неподобном покушају. У вези с тим, апелант истиче да спорни укази нису самостални правни акти и у вези су са законима које је високи представник претходно поништио. Ако нема закона, онда указ губи правни смисао свог постојања, како то тврди апелант. У прилог наведеном апелант истиче да су се сви правни субјекти у РС према тим поништеним законима понашали као да не постоје. Такође је наведено и да спорне указе нико није ни покушао примијенити нити су они у

реалном животу проузроковали икакве посљедице, што у коначници признаје и суд. Због тога се, према апелантовом мишљењу, инкриминисане радње могу подвести под члан 23а КЗБиХ јер је испуњен услов о непостојању штетних посљедица. Опреза ради, апелант је истакао и да описана природа спорних указа својом суштином представља и неподобан покушај у смислу члана 27 КЗБиХ јер се ради о законима који правно не постоје.

67. Када је ријеч о захтјеву за доношење привремене мјере, апелант истиче да се тај захтјев односи само на дио у којем је одлучено о мјери безбједности вршења дужности предсједника РС. Како то апелант наглашава, привремена мјера се не предлаже у погледу осуде јер је апелант у међувремену поднио захтјев Суду БиХ за замјену казне затвора новчаном казном. У свјетлу захтјева за привремену мјеру, апелант указује на активности ЦИК-а када је ријеч о престанку апелантовог мандата предсједника РС и знатан број даљњих активности за избор новог предсједника РС. При томе апелант наводи да не постоји законска могућност према Изборном закону БиХ, а ни према КЗБиХ да тражи одлагање извршења изречене мјере безбједности у смислу члана 64 став (5) Правила Уставног суда.

68. У допуни апелације од 14. августа 2025. године апелант је обавијестио Уставни суд о промјенама у предмету које су се догодиле након подношења апелације, а у вези с престанком његовог мандата предсједника РС. У вези с тим, достављено је обавјештење ЦИК-а од 6. августа 2025. године, одлука ЦИК-а од 6. августа 2025. године и апелантова жалба поднесена против одлуке ЦИК-а од 6. августа 2025. године.

69. У допуни апелације од 18. августа 2025. године апелант је поновио свој захтјев за доношење привремене мјере којом би се одложило извршење мјере безбједности забране обављања функције предсједника РС, те да се, сходно томе, наложи ЦИК-у да обустави активности на пријевременим изборима за функцију предсједника РС до коначне одлуке о апелацији. Апелант је додатно образложио постојање околности које указују на наступање ненадокнадиве штете по њега у случају да се апелација усвоји а не дође до одлагања извршења мјере безбједности која је изречена правоснажном првостепеном пресудом. У вези с тим, апелант наводи да предсједник РС има значајне надлежности у односу на Народну скупштину РС, Владу РС, па и у односу на државне органе на нивоу Босне и Херцеговине. При томе је указано да Устав Републике Српске не предвиђа ситуацију да предсједнику из било којег разлога престане мандат на који је биран осим опозивом или оставком. Стога апелант сматра да је опасност од рушења уставног поретка Босне и Херцеговине врло озбиљна ако нема функционалног предсједника РС као саставног дијела Босне и Херцеговине јер може да произведе уставно безвлашће. Такође је истакнуто и да евентуални пријевремени избори не

могу бити спроведени ни за два или три мјесеца, што ствара апсолутну правну несигурност. Због тога апелант предлаже Уставном суду да се води принципом „мање штете“ односно уставним принципом „суздржаности“ у поступању док сва апелацијом покренута питања не буду потпуно разријешена, те да усвоји предложену привремену мјеру до коначне одлуке о апелацији.

70. У допуни апелације од 5. септембра 2025. године апелант је поновио наводе апелације у вези с правом на непристрасан суд у односу на двије суткиње Суда БиХ (С. У. и Ј. Ћ. Д.) и доставио прецизирану документацију.

71. У допуни апелације од 9. септембра 2025. године апелант је у суштини поновио претходно изнесене аргументе у вези с меритумом апелације те привременом мјером. Додатно је, у оквиру навода о правичном суђењу и статусу/легитимитету Кристијана Шмита као високог представника, проблематизовао одбијање извођења доказа о његовом избору и његовог саслушања на главном претресу. Затим је проблематизовано одбијање читања доказа одбране (закључци Народне скупштине РС од 10. марта 2021. године) у свјетлу апелантових овлашћења у својству предсједника РС и постојања умишљаја на апелантовој страни приликом потписивања спорних указа. Такође је наведено и да о делегирању надлежности није одлучио функционално надлежан суд. У вези с тим истиче да је такву одлуку требало донијети кривично ванрасправно вијеће Суда БиХ, а не судија појединац. Исто тако, апелант је навео да је у конкретном случају главни претрес требао почети изнова у смислу члана 251 став (2) ЗКПБиХ и да предност није требало дати принципу „суђења у разумном року“. Указано је и на повреду принципа јавности на претресу од 5. фебруара 2024. године јер је суд суштински искључио јавност иако формално није донио рјешење о искључењу јавности у смислу члана 237 ЗКПБиХ. Коначно, наводи се и кршење права на употребу писма и језика у контексту Анекса Х јер је коришћен превод на хрватски, а не на српски језик, имајући у виду да је текст тог документа/доказа скинут с интернета.

72. У допуни апелације од 1. октобра 2025. године апелант је поновио претходне наводе у вези с искључењем јавности, те захтјевом за доношење привремене мјере. Додатно је у допуни апелације указано и на кршење пресумпције невиности из члана 6 став 2 Европске конвенције. У вези с тим, апелант „указује на изјаве јавних званичника током суђења као посебан аспект кршења уставног принципа поштеног судског поступка (утицајем на независност суда али и кршењем пресумпције невиности)“. То се односи на изјаве које су током суђења дали Кристијан Шмит (укупно осам изјава), Амбасада Сједињених Америчких Држава (у даљњем тексту: САД; укупно осам саопштења) и Амбасада Велике Британије у Сарајеву (једно

саопштење), Бакир Изетбеговић (предсједник Странке демократске акције), те изјаве „министра Хелеза и Исака“ (министар одбране Босне и Херцеговине и министар полиције ФБиХ). Апелант наводи да је Суд БиХ одбио да се као доказ одбране изведу штампане верзије наведених изјава, како се то види из рјешења Суда БиХ од 21. маја 2024. године. Такво одбијање, према апелантовом мишљењу, представља и кршење права на одбрану и „једнакост оружја“ у кривичном поступку.

б) Наводи из апелације број АП-4095/25

73. Апелант сматра да су му оспореном одлуком ЦИК-а од 6. августа 2025. године и рјешењем Суда БиХ од 18. августа 2025. године прекршена права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и члана 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Истиче да ЦИК није спровео законит и уставан поступак престанка апелантовог мандата предсједника РС, што је некритички прихватио и Суд БиХ у оспореном рјешењу. Апелант наводи да се на њега примјењује члан 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, те да је у конкретном случају прихватљива аналогија избора за законодавно тијело у односу на изборе за предсједника РС јер су у оба случаја у питању непосредни избори „који обезбјеђују слободно изражавање мишљења народа“. При томе је наведено да је неприхватљиво инкриминисати поступање уставног предсједника РС по Уставу РС, те да у конкретном случају кривично право служи као средство политичког притиска, а не као средство владавине права, као и да члан 203а КЗБиХ није у сагласности с основним правним и уставним принципима Босне и Херцеговине. Зато апелант сматра да су ЦИК и Суд БиХ прије доношења оспорених одлука требали да размотре општа питања уставности и законитости, а не само да формално акцептирају оспорене пресуде Суда БиХ (из апелације број АП-3722/25). Указано је и да оспорена одлука ЦИК-а превиђа посљедице ретроактивности њене примјене и да се чини да је у потпуности занемарена извршност одлука у корист правоснажности. Затим је наведено и да се пред ЦИК-ом и Судом БиХ одлучивало о апелантовим грађанским правима и обавезама, те да у том поступку није задовољен стандард непристрасности јер је у доношењу оспорене одлуке ЦИК-а као члан Комисије учествовала В. Б. П. која је против апеланта покренула парнични спор пред прецизираним надлежним судом у РС. Поред тога, у свјетлу аргументације о непристрасности, проблематизовано је и поступање суткиње за претходно саслушање која је потврдила оптужницу против апеланта и суткиње која је донијела првостепену осуђујућу пресуду против апеланта, као и изјаве високог представника Кристијана Шмита у вријеме када је кривични поступак против апеланта био у току. С обзиром на наведено, апелант сматра да поступак одузимања мандата не подржава владавину права, већ

да представља лични обрачун странца с апелантом, непослушним уставним политичким представником народа, који га с правом аргументацијом, а не произвољно, не признаје за високог представника у Босни и Херцеговини. У вези с тим је наведено да „уосталом и да се аргументи оспоравања постављења госп. Шмита не прихватају то не би требао бити разлог за његову одмазду према апеланту“. Коначно, захтјевом за доношење привремене мјере је тражено да се одложи извршење оспорене одлуке ЦИК-а од 6. августа 2025. године и рјешења Суда БиХ од 18. августа 2025. године до коначне одлуке Уставног суда. У вези с тим је суштински поновљена аргументација за привремену мјеру из предмета број АП-3722/25.

ц) Одговори на апелацију број АП-3722/25

74. Суд БиХ је навео да апелација у својој суштини представља поновно подношење идентичне жалбе у којој је апелационо вијеће Суда БиХ одлучивало у поступку редовног правног лијека. Даље је наведено да је циљ цјелокупног апелантовог дјеловања и поступања било почињење кривичног дјела, односно крајње непоштовање ауторитета високог представника, а што чини битна обиљежја кривичног дјела из члана 203а КЗБиХ. У вези с тим је наведено да се апелантова одбрана током поступка ни у једном дијелу своје тезе није бавила оспоравањем предузете инкриминисане радње. Концепција апелантове одбране је, како је то наведено, грађена искључиво на сопственом виђењу државног уређења Босне и Херцеговине те нелегитимности дјеловања високог представника. При томе је Суд БиХ истакао да апелант таквим приступом покушава девалвирати суштински став Суда БиХ да се ради о општепознатој чињеници постојећег државног уређења које апелант своди на лично питање и дјеловање, а које отвара пут за самовољно дјеловање, што је недопустиво.

75. У одговору на допуне апелације Суд БиХ је навео да остаје при свим изнесеним наводима и ставовима израженим у оспореној другостепеној пресуди. При томе је наглашено да Суд БиХ још једном „потцртава“ свој став да цјелокупно апелантово дјеловање и поступање имплицира закључак да је циљ било почињење кривичног дјела, односно непоштовање ауторитета високог представника. У том смислу је оцијењено неоснованим и континуирано апелантово истрајавање на доношењу привремене мјере. Суд БиХ је навео да апелант функцију коју је до тада обављао поистовјећује са својом личношћу, очигледно занемарујући постојање законитих механизма дјеловања државног апарата, чији је дио Република Српска и функција председника тог ентитета. Та функција, како је наведено, постојаће и након апелантовог ваљаног одузимања мандата на основу законите осуђујуће пресуде, слиједом чега ће бити спроведена изборна процедура која ће исходovati избор новог кандидата. Стога је

предложено да се апелација и допуне апелације одбију као неосноване заједно с приједлогом за доношење привремене мјере.

76. Тужилаштво БиХ је истакло да није било повреда на које апелант указује. У вези с тим је наведено да је неоспорно да је апелант информисано лице које прати сва дешавања, а нарочито она у вези с поступцима високог представника. Измјена КЗБиХ коју је учинио високи представник је била јавно доступна свима, те је ноторна чињеница да је у данашњој сфери информисања, поред званичне објаве на интернет страници ОНР-а, поступак био итекако медијски пропраћен. Такође је наведено да је од кључне важности да је одлуком ОНР-а, којом је учињена измјена КЗБиХ, одмах одређен и датум ступања на правну снагу те измјене, што испуњава стандарде предвидљивости. Даље је наведено да то што је све вријеме поступка апелантова одбрана истицала сумњу у непристрасност поступајућих судија у свакој фази кривичног поступка, стално се позивајући на то да је један и једини разлог тај што апелант у току свог политичког дјеловања и током иступа у јавности био и остао заговорник укидања Суда БиХ, није довољно снажна аргументација која би ишла у прилог основаности апелантових навода који се односе на сумњу у непристрасност поступајућих судија. Када је ријеч о суткињи за претходни поступак, Тужилаштво БиХ је истакло да она својим дјеловањем ни у једном моменту није дала било какву назнаку за сумњу у њену непристрасност у раду. Затим је указано да је на ваљан, законит и адекватан начин у оспореној другостепеној пресуди цијењено, одлучено и образложено питање потенцијалног искључења противправности у смислу члана 2 став (1) и члана 4а КЗБиХ. У вези с позивањем апелантове одбране на низак степен апелантове кривице с тврдњом да се у конкретном случају радило о нетипичном продору кривичног права у зону политике, Тужилаштво БиХ је истакло да су такви приговори неосновани и да се у цијелости слаже са ставовима апелационог вијећа Суда БиХ. Такође је наведено и да је неоснован апелантов приједлог за одређивање привремене мјере.

77. Тужилаштво БиХ је у опширном одговору на допуне апелације, између осталог, истакло да ничим није доказана апелантова теза да су суткиње С. У. и Ј. Ћ. Д. биле пристрасне током првостепеног поступка, имајући у виду да је оспорена првостепена пресуда потврђена оспореном другостепеном пресудом. У вези с тим је наведено да је сврха подношења апелације и покушај поновног утврђивања „пристрасности првостепеног Суда БиХ“ опструкција самог кривичног поступка. Даље је наведено да одбрана свјесно или несвјесно занемарује да приликом предлагања или извођења доказа, у конкретном доказу одбране, није битан квантитет, већ квалитет доказа, као и њихова релевантност за утврђивање битних обиљежја кривичног дјела и околности наведених у чињеничном опису оптужнице. Сама чињеница да је

главни претрес требао почети изнова 29. јануара 2025. године, с обзиром на протек од 55 дана, „јесте паушална“, те чак ни у апелацији није довољно поткријепљена релевантним разлозима, због чега Тужилаштво БиХ сматра да одбрана поново злоупотребљава процесна права. У вези с тим је наведено да је одлагање главног претреса, али и сва друга одлагања, било узроковано неспремношћу или заузетошћу одбране оптужених и самих оптужених у овом кривичном поступку. Разлози који се у апелацији наводе у погледу поновног почетка суђења, те улоге ОНР-а уопште нису везани за предметни кривични поступак нити имају снагу правне тврдње или чињенице, већ они имају политичку ноту с обзиром на то да је апелант био у вријеме суђења највиши представник извршне власти у ентитету Република Српска. У односу на навод о искључењу јавности, Тужилаштво БиХ је навело да апелант не објашњава на који начин су му евентуално повријеђена права, с обзиром на то да сам апелант није био искључен, већ је све вријеме пратио кривични поступак у судници, без обзира на своје понашање током судског поступка те ремећење реда у судници. У односу на наводе о праву на језик наведено је да је Тужилаштво БиХ достављало доказе на латиничном писму односно на једном од три службена језика који се користе у Босни и Херцеговини, при чему апелантова одбрана ниједном није тражила нити приговарала доказима одбране другооптуженог који су такође били углавном на латиничном писму (кореспонденција с различитим органима). Апелантова одбрана је доказе другооптуженог с разумијевањем прихватала, а што све говори у прилог тврдњама Тужилаштва БиХ да ни на који начин није дошло до повреде права на употребу језика и писма. Такође су у смислу члана 6 ст. 1 и 2 Европске конвенције оцијењени као неосновани и апелантови наводи о кршењу пресумпције невиности и угрожавању судске независности изјавама јавних званичника током суђења апеланту (високи представник Кристијан Шмит, Б. И., министар одбране Босне и Херцеговине З. Х.). У вези с тим је указано да је Суд БиХ током цијелог трајања кривичног поступка правилно цијенио све изведене доказе на основу којих је донио закониту одлуку. При томе је наведено и да апелант није био искључен са суђења, већ је све вријеме пратио кривични поступак у судници. У вези с тим је наведено и да апелант износи контрадикторне тврдње у вези с искључењем јавности, будући да сам износи тврдње да је јавност писала о судском поступку против њега и да је то утицало на независност суда.

д) Одговори на апелацију број АП-4095/25

78. Суд БиХ је навео да остаје при свим разлозима наведеним у оспореном рјешењу од 18. априла 2025. године. При томе је додатно указано да је овлашћење ЦИК-а да донесе одлуку о престанку мандата изабраном члану органа власти прописано ставом 2 члана 1.10 Изборног

закона БиХ и утврђен је рок који не може да буде краћи од 15 дана од дана када су наступили разлози за престанак мандата, односно сазнања о разлозима за престанак мандата.

79. ЦИК је навео да су апелантови наводи неосновани. У вези с тим је додатно наведено да је 28. августа 2025. године ЦИК донио одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за предсједника РС, као и одлуку о закључивању Централног бирачког списка за пријевремене изборе за предсједника РС. Наведени акти су објављени у „Службеном гласнику БиХ“ број 52/25 од 2. септембра 2025. године. Затим је наведено да је ЦИК надлежан за спровођење Изборног закона, те да су у конкретном случају примијењене искључиво одредбе наведеног закона и подзаконског акта. Истиче се да цитиране одредбе Изборног закона БиХ нису никада биле предмет оцјене уставности пред Уставним судом, те да ЦИК није надлежан за оцјену уставности закона, док је у конкретном случају престанак апелантовог мандата условљен самом чињеницом правоснажности пресуде у кривичном поступку и њеним правним посљедицама. Једина обавеза ЦИК-а је да по правоснажности одлуке о престанку мандата, која је декларативног карактера, распише пријевремене изборе, што је и учињено. ЦИК је навео да у конкретном случају доноси само деклараторну одлуку у којој констатује датум престанка мандата с даном правоснажности пресуде. У вези с апелантовим наводом да је ЦИК требао „размотрити опћа питања уставности и законитости, а не само формално антиципирати пресуде Суда БиХ од 26. фебруара 2025. године и 12. јуна 2025. године“, ЦИК је навео да су његове надлежности прописане одредбом члана 2.9 Изборног закона БиХ, због чега није надлежан за оцјену уставности и законитости судских пресуда. Даље је наведено да је ЦИК поступак спровео у року од 15 дана од сазнања о разлогу за престанак апелантовог мандата, односно да је у потпуности испоштован законом прописани рок за доношење одлуке о престанку мандата, јер је правоснажна пресуда Суда БиХ запримљена 1. августа 2025. године. Исто тако је указано да из одредби члана 1.10 Изборног закона БиХ јасно произлази да мандат престаје даном правоснажности пресуде, а не даном њене извршности, како то апелант наводи, те да посљедице престанка мандата не могу почети у различито вријеме од самог престанка мандата. Истакнуто је да диспозитив оспорене одлуке ЦИК-а садржи све елементе одлуке о престанку мандата, а у складу с одредбама Изборног закона БиХ, уз ваљано образложење свих релевантних чињеница утврђених у законито спроведеном поступку, на које је правилно примијењено материјално право. Затим су као неосновани оцијењени апелантови наводи о пристрасности чланице вијећа ЦИК-а В. Б. П. будући да судски спор између ње и апеланта не може да се сматра разлогом за њено изузеће у смислу члана 35 Закона о управном поступку БиХ. При томе је наведено да апелант ниједном није тражио њено

изузеће у смислу члана 37 наведеног закона, како у конкретном случају тако ни у претходним случајевима када је В. Б. П. у више наврата учествовала у одлучивању у ситуацијама апелантовог кршења Изборног закона БиХ. Такође је указано и да ЦИК своје одлуке доноси двотрећинском већином од укупног броја чланова (седам), а да је оспорена одлука о престанку апелантовог мандата донесена једногласно. Сходно томе је указано да њено изузимање не би утицало на другачију одлуку ЦИК-а у конкретном случају.

V. Релевантни прописи

80. **Кривични закон Босне и Херцеговине** („Службени гласник БиХ“ бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15, 35/18, 46/21 и 31/23)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Основа и границе кривичноправне принуде

Члан 2.

(1) Кривична дјела и кривичноправне санкције се прописују само за она понашања којима се тако угрожавају или поврјеђују личне слободе и права човјека те друга права и друштвене вриједности зајамчене и заштићене Уставом Босне и Херцеговине и међународним правом, да се њихова заштита не би могла остварити без кривичноправне принуде.

(2) Прописивање кривичних дјела и врсте и распона кривичноправних санкција заснива се на неопходности примјене кривичноправне принуде и њеној сразмјерности јачини опасности за личне слободе и права човјека, те друге основне вриједности.

Врсте кривичноправних санкција

Члан 5.

Кривичноправне санкције су: казне, условна осуда, мјере безбједности и васпитне мјере.

Застарјелост извршења споредних казни и мјера безбједности

Члан 17. став (3)

(3) Застарјелост извршења мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности наступа кад протекне онолико времена колико је суд одредио за трајање те мјере.

*Врсте мјера безбједности**Члан 69. тачка ц)*

Починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове мјере безбједности:

ц) забрана вршења позива, дјелатности или дужности;

*Изрицање мјера безбједности**Члан 70.*

Суд може починиоцу кривичног дјела изрећи једну или више мјера безбједности кад постоје услови за њихово изрицање прописани овим законом.

*Забрана вршења позива, дјелатности или дужности**Члан 73. ст. (1) и (2)*

(1) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи починиоцу који је учинио кривично дјело везано уз свој позив, дјелатност или дужност, ако постоји опасност да би такво вршење могло потицајно дјеловати да учини ново кривично дјело везано уз свој позив, дјелатност или дужност.

(2) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи у трајању које не може бити краће од једне ни дуже од десет година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере безбједности.

*Наступање правних посљедица осуде**Члан 113. ст. (1) и (3)*

(1) Осуде за одређена кривична дјела могу имати за правну посљедицу престанак, односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права.

(3) Правне посљедице осуде могу се прописати само законом и наступају по сили закона којим су прописане.

*Врсте правних посљедица осуде**Члан 114.*

(1) Правне посљедице осуде које се односе на престанак или губитак одређених права јесу:

а) престанак вршења одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима или у другим правним лицима;

б) престанак запослења или престанак вршења одређеног звања, позива или занимања;

ц) одузимање дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти или статуса који се признаје одлуком органа власти;

д) одузимање одликовања.

(2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права јесу:

а) забрана обављања одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима, или у другим правним лицима;

б) забрана стицања одређених звања, позива или занимања, или унапређења у служби;

ц) забрана стицања дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти или статуса који се признаје одлуком органа власти.

*Почетак и трајање правних посљедица осуде**Члан 115.*

- (1) Правне посљедице осуде наступају даном правоснажности пресуде.*
- (2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права трају најдуже десет година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне, ако за поједине правне посљедице није законом прописано краће трајање.*
- (3) Правне посљедице осуде престају брисањем осуде.*

*Престанак мјера безбједности и правних посљедица осуде на основу судске одлуке**Члан 116.*

- (1) Суд може одлучити да престане примјена мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности ако су протекле три године од дана њеног изрицања.*
- (2) Суд може одредити да престане правна посљедица осуде која се састоји у забрани стицања одређеног права, кад протекну три године од дана издржане, застарјеле или опроштене казне.*
- (3) При оцјени хоће ли одредити престанак примјене мјере безбједности, односно правне посљедице осуде, суд ће узети у обзир понашање осуђеног после осуде, његову спремност да накнади штету проузроковану кривичним дјелом и да врати имовинску корист прибављену кривичним дјелом, као и друге околности које указују на оправданост престанка примјене мјере безбједности, односно правне посљедице осуде.*
- (4) Престанком правне посљедице осуде не дира се у права трећих лица која се заснивају на осуди.*

*Брисање осуде**Члан 121. став (6)*

(б) Осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје примјена мјера безбједности нити док одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом није потпуно извршено.

81. **Одлука високог представника којом се доноси Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине**, донесена 1. јула 2023. године, објављена 1. јула 2023. године на службеној страници ОHR-а <https://njjnj.ohr.int/decision-enacting-the-lanj-on-amendments-to-the-criminal-code-of-bosnia-and-herzegovina-2/>

Наведени закон, ступио на снагу 2. јула 2023. године, објављен 7. јула 2023. године у „Службеном гласнику БиХ“ број 47/23, у релевантном дијелу гласи:

Члан 2.

(Нови члан 203а)

Иза члана 203. Кривичног закона додаје се нови члан 203а, који гласи:

„Неизвршавање одлука високог представника

Члан 203а

(1) Службено лице у институцији Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, или у кантону, граду или општини или локалној заједници или било којем органу локалне управе и самоуправе, или одговорно лице које не примијени, не проведе, не изврши или на други начин не поштује одлуку високог представника за Босну и Херцеговину, или које спријечи односно на други начин омете примјену, провођење или извршење такве одлуке,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Лице из става (1), којем је директно или индиректно наложено да се понаша на начин предвиђен у ставу (1) овог члана, а осјећало се принуђеним да изврши такав налог како не би изгубило средства за живот или не би било изложено злостављању на радном мјесту, али је обавијестило надређеног да би се таквим радњама могло починити кривично дјело, може се блаже казнити.

(3) Лице из става (1) којем је директно или индиректно наложено да се понаша на начин предвиђен у ставу (1) овог члана, али које је о таквој ситуацији обавијестило надлежног тужиоца, ослободиће се казне.

(4) За кривично дјело из става (1) овог члана изрећи ће се мјера безбједности забране вршења дужности.

(5) У складу с члановима 113. и 114. овог закона, осуда за кривична дјела из става (1) овог члана има за правну посљедицу осуде:

а) престанак службене дужности и престанак запослења;

б) одузимање одликовања;

ц) забрану вршења службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава; и

д) забрану стицања службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава.“

[...]

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу 2. јула 2023. године, објављује се на службеној интернетској страници Канцеларије високог представника те се одмах објављује у „Службеном гласнику БиХ“.

82. **Одлука којом се спречава ступање на снагу Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број 14/23** (објављена на службеној интернет страници ОНР-а <https://njjnj.ohr.int/decision-preventing-the-entry-into-force-of-the-lanj-on-non-application-%d0%b0ef-decisions-of-the-constitutional-court-of-bosnia-and-herzegovina-2/>, те у „Службеном гласнику БиХ“ број 47/23 од 7. јула 2023. године) гласи:

Члан 1.

Овим путем се обуставља законодавни поступак доношења Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, који је Народна

скупштина Републике Српске изгласала на својој Осмој посебној сједници одржаној 27. јуна 2023. године.

Сви акти и процедурални кораци донесени односно окончани у оквиру законодавног поступка доношења Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, укључујући и изгласавање наведеног закона од стране Народне скупштине Републике Српске на њеној Осмој посебној сједници одржаној дана 27. јуна 2023. године, овим се путем проглашавају ништавним ab initio и не производе никакво правно дејство.

Закон о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на својој Осмој посебној сједници одржаној 27. јуна 2023. године, неће ступити на снагу.

Члан 2.

Сви надлежни органи и службена лица дужни су обуставити доношење аката, те све друге радње и активности које имају за циљ да на било који начин омогуће ступање на снагу или примјену Закона из члана 1. ове Одлуке, укључујући и проглашење наведеног Закона и његово објављивање у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Члан 3.

Доношење аката, те све друге радње и активности поменуте у члану 2. ове Одлуке, односно примјена на било који начин Закона из члана 1. ове Одлуке спадају у подручје примјене одредби члана 2. Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине и члана 203а (Неизвршавање одлука Високог представника) Кривичног закона Босне и Херцеговине и могу стога бити предмет кривичног гоњења.

Члан 4.

Ова Одлука ће имати првенство у односу на било које неконзистентне одредбе Устава Републике Српске, било ког закона, прописа или акта, било

постојећег, било будућег. Ова Одлука изравно се примјењује и није потребна ниједна додатна радња ради осигурања њеног правног дејства.

Члан 5.

Ова Одлука ступа на снагу одмах по објављивању на службеној интернетској страници Канцеларије високог представника.

Ова Одлука се објављује на службеној интернетској страници Канцеларије високог представника и одмах се објављује у „Службеном гласнику БиХ“ и „Службеном гласнику Републике Српске“.

Сарајево, 1. јула 2023.

Високи представник

Кристиан Шмит, с.р.

83. **Одлука којом се спречава ступање на снагу Закона о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске број 15/23** (објављена на службеној интернет страници ОНР-а <https://njjnj.ohr.int/decision-preventing-the-entry-into-force-of-the-lanj-on-amendments-to-the-lanj-on-publication-of-lanjs-and-other-regulations-of-republika-srpska-2/>, као и у „Службеном гласнику БиХ“ број 47/23 од 7. јула 2023. године) гласи:

Члан 1.

Овим путем се обуставља законодавни поступак доношења Закона о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на својој сједници одржаној 21. јуна 2023. године.

Сви акти и процедурални кораци донесени односно окончани у оквиру законодавног поступка доношења Закона о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске, укључујући и изгласавање наведеног закона од стране Народне скупштине Републике Српске на њеној сједници одржаној дана 21. јуна 2023. године, овим се путем проглашавају ништавним ab initio и не производе никакво правно дејство.

Закон о измјени Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на својој сједници одржаној 21. јуна 2023. године, неће ступити на снагу.

Члан 2.

Сви надлежни органи и службена лица дужни су обуставити доношење аката, те све друге радње и активности које имају за циљ да на било који начин омогуће ступање на снагу или примјену Закона из члана 1. ове Одлуке, укључујући и проглашење наведеног Закона и његово објављивање у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Члан 3.

Доношење аката, те све друге радње и активности поменуте у члану 2. ове Одлуке, односно примјена на било који начин Закона из члана 1. ове Одлуке спадају у подручје примјене одредби члана 2. Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине и члана 203а (Неизвршавање одлука високог представника) Кривичног закона Босне и Херцеговине и могу стога бити предмет кривичног гоњења.

Члан 4.

Ова Одлука ће имати првенство у односу на било које неконзистентне одредбе Устава Републике Српске, било ког закона, прописа или акта, било постојећег, било будућег. Ова Одлука изравно се примјењује и није потребна ниједна додатна радња ради осигурања његовог правног дејства.

Члан 5.

Ова Одлука ступа на снагу одмах по објављивању на службеној интернетској страници Канцеларије високог представника.

Ова Одлука се објављује на службеној интернетској страници Канцеларије високог представника и одмах се објављује у „Службеном гласнику БиХ“ и „Службеном гласнику Републике Српске“.

Сарајево, 1. јула 2023.

Високи представник

Кристиан Шмит, с.р.

84. **Изборни закон Босне и Херцеговине** („Службени гласник БиХ“ бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 – одлука УСБиХ, 63/11 – одлука УСБиХ, 15/12 – рјешење УСБиХ, 11/13 – рјешење УСБиХ, 18/13, 7/14, 31/16, 1/17 – одлука УСБиХ, 54/17 – рјешење УСБиХ, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22, 24/24, 24/24 – исправка)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.10

Изабраном члану органа власти на свим нивоима престаје мандат прије истека времена на које је изабран:

[...]

4. даном правоснажности судске пресуде којом је осуђен на казну затвора у трајању од шест мјесеци или дуже;

5. даном правоснажности судске пресуде којом му је изречена мјера безбједности забране обављања одређеног занимања, дјелатности или дужности која представља функцију изабраног члана у органу власти;

6. даном правоснажности судске пресуде којом му је изречена казна која за правну посљедицу осуде има престанак те службене дужности и престанак тог радног односа.

[...]

10. ако из разлога утврђених законом изгуби право да буде биран;

[...]

Изабраном члану органа власти на било ком нивоу престаје мандат даном наступања неког од разлога за престанак мандата утврђених законом. Централна изборна комисија БиХ доноси одлуку о престанку мандата изабраном члану органа власти у року који не може бити дужи од 15 дана од дана када су наступили разлози за престанак мандата, односно од сазнања о разлогу за престанак мандата и о томе обавјештава орган власти у којем је изабрани члан имао мандат.

85. **Закон о кривичном поступку Босне и Херцеговине** („Службени гласник БиХ“ бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17 – одлука Уставног суда, 42/18 – рјешење Уставног суда, 65/18, 22/21 – одлука Уставног суда и 8/22 – рјешење Уставног суда)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, који у релевантном дијелу гласи:

Члан 6.

Права осумњиченог, односно оптуженог

(1) Осумњичени већ на првом испитивању мора бити обавијештен о дјелу за које се терети и о основама сумње против њега и да његов исказ може бити коришћен као доказ у даљњем току поступка.

(2) Осумњиченом, односно оптуженом се мора омогућити да се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете и да изнесе све чињенице и доказе који му иду у корист.

(3) Осумњичени, односно оптужени није дужан изнијети своју одбрану нити одговорати на постављена питања.

Члан 7.

Право на одбрану

(1) Осумњичени, односно оптужени има право бранити се сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере.

(2) Ако осумњичени, односно оптужени сам не узме браниоца, поставиће му се бранилац кад је то одређено овим законом.

(3) Осумњиченом, односно оптуженом се мора обезбиједити довољно времена за припремање одбране.

Члан 29. тач. д) и ф)

Разлози за изузеће

Судија не може вршити судијску дужност:

д) ако је у истом кривичном предмету учествовао као судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, или је поступао као Тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног или је саслушан као свједок или као вјештак,

ф) ако постоје околности које изазивају разумну сумњу у његову непристрасност.

Члан 30. ст. (1) и (3)

Изузеће по захтјеву странке или браниоца

(1) Изузеће предсједника Суда и судије може тражити странка или бранилац.

(3) Захтјев за изузеће судије вијећа апелационог одјељења странка или бранилац могу поднијети у жалби или у одговору на жалбу.

Члан 32. став (1)

Одлучивање по захтјеву за изузеће

(1) О захтјеву за изузеће из члана 30. овог закона одлучује општа сједница Суда.

Члан 33.

Ваљаност радњи предузетих након подношења захтјева за изузеће

Кад судија сазна да је поднесен захтјев за његово изузеће, дужан је одмах обуставити сваки рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 29. тачка ф) овог закона, може до доношења рјешења о захтјеву предузимати само оне радње за које постоји опасност од одлагања.

Члан 35. став 1. и став 2. тач. а) и б) и и)

Права и дужности

(1) Основно право и основна дужност Тужиоца је откривање и гоњење починилаца кривичних дјела која су у надлежности Суда.

(2) Тужилац има право и дужан је да:

а) одмах по сазнању да постоје основи сумње да је почињено кривично дјело предузме потребне мјере у циљу његовог откривања и спровођења истраге, проналажења осумњиченог, руковођења и надзора над истрагом, као и ради управљања активностима овлашћених службених лица везаним за проналажење осумњиченог и прикупљање изјава и доказа,

б) спроведе истрагу у складу с овим законом,

и) подиже и заступа оптужницу пред Судом,

Члан 148.

Подношење и исправљање поднесака

(1) Оптужница, приједлози, правни лијекови и друге изјаве и саопштења подносе се писмено или се дају усмено на записник.

(2) Поднесци из става 1. овог члана морају бити разумљиви и садржавати све што је потребно да би се по њима могло поступити.

(3) Ако у овом закону није другачије одређено, Суд ће подносиоца поднеска који је неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступати позвати да поднесак исправи, односно допуни, а ако он то не учини у одређеном року, Суд ће поднесак одбацити.

(4) У позиву за исправку, односно допуну поднеска подносилац ће се упозорити на посљедице пропуштања.

Члан 227. став (1) тачка ц)

Садржај оптужнице

(1) Оптужница садржи:

ц) опис дјела из ког произилазе законска обиљежја кривичног дјела, вријеме и мјесто извршења кривичног дјела, предмет на коме је и средство којим је извршено кривично дјело, као и остале околности потребне да се кривично дјело што прецизније одреди,

Члан 228. став (1)

Одлучивање о оптужници

(1) Одмах након пријема оптужнице, судија за претходно саслушање испитаће да ли је Суд надлежан, да ли постоје околности из члана 224. став (1) тачка д) овог закона, те да ли је оптужница прописно састављена (члан 227. овог закона). Уколико Суд нађе да оптужница није прописно састављена, поступиће у складу са чланом 148. ст. (3) и (4) овог закона.

Члан 234.

Општа јавност

(1) Главни претрес је јаван.

(2) Главном претресу могу присуствовати само пунољетна лица.

(3) Лица која су присутна на главном претресу не смију носити оружје или опасно оруђе, осим чувара оптуженог и лица којима то дозволи судија, односно предсједник вијећа.

*Члан 235.**Искључење јавности*

Од отварања засједања па до завршетка главног претреса судија, односно вијеће може у свако доба, по службеној дужности или по приједлогу странака и браниоца, али увијек по њиховом саслушању, искључити јавност за цио главни претрес или један његов дио, ако је то у интересу државне сигурности или ако је то потребно ради чувања државне, војне, службене или важне пословне тајне, чувања јавног реда, заштите морала у демократском друштву, личног и интимног ж[и]вота оптуженог или оштећеног или заштите интереса малољетника или свједока.

*Члан 251.**Настављање одгођеног главног претреса*

(1) Ако се главни претрес који је био одгођен држи пред истим судијом, односно вијећем, претрес ће се наставити, а судија, односно председник вијећа ће укратко изнијети ток ранијег главног претреса. Судија, односно председник вијећа може одредити да главни претрес почне поново.

(2) Главни претрес који је одгођен мора поново почети ако се измијенио састав вијећа или ако је одгађање трајало дуже од 30 дана, али уз сагласност странака и браниоца вијеће може одлучити да се у оваквом случају свједоци и вјештаци не саслушавају поново и да се не врши нови увиђај, него да се користе искази свједока и вјештака дати на ранијем главном претресу, односно да се користи записник о увиђају.

(3) Ако се главни претрес држи пред другим судијом, односно председником вијећа - главни претрес мора поново почети и сви докази се морају поново извести. Изузетно, ако се претрес држи пред другим председником вијећа, уз сагласност странака и браниоца, вијеће може одлучити да се раније изведени докази неће поново изводити.

(4) У случају из ст. (2) и (3) овог члана, судија односно вијеће може без сагласности странака и браниоца, а након њиховог саслушања, одлучити да

се искази свједока и вјештака дати у ранијем претресу користе као доказ уколико су свједоци или вјештаци умрли, душевно обољели, или се не могу пронаћи, или је њихов долазак пред Суд немогућ или је знатно отежан из других разлога.

Члан 258. став (2)

Утврђивање идентитета оптуженог и давање упута

(2) Након утврђивања идентитета оптуженог, судија, односно предсједник вијећа ће упитати странке и браниоца да ли имају примједбе на састав вијећа и надлежност Суда.

86. **Устав Републике Српске** („Службени гласник РС“ бр. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 12/00 – одлука УСБиХ, 31/00 – одлука УСБиХ, 36/00 – одлука УСБиХ, „Службени гласник БиХ“ број 36/00 – одлука УСБиХ, „Службени гласник Републике Српске“ бр. 21/02, 26/02 – исправка, 30/02 – исправка, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05, 48/11 и 91/19 – одлука УСБиХ)

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 72.

[...]

У случају да Народна скупштина скрати свој мандат или буде распуштена, избори за нову Народну скупштину морају се одржати у року од 60 дана од дана доношења одлуке о скраћивању мандата. Изборе расписује председник Републике.

[...]

Председник Републике може, пошто саслуша мишљење председника Владе и председника Народне скупштине, одлучити да Народна скупштина буде распуштена.

Члан 74.

[...]

Сједнице Народне скупштине сазива и предсједава им предсједник Скупштине.

Предсједник је дужан сазвати сједницу на захтјев [...], предсједника Републике [...].

Члан 76.

Право предлагања закона, других прописа и општих аката имају председник Републике, Влада, сваки народни посланик или најмање 3.000 бирача.

2. Предсједник Републике

Члан 80.

Предсједник Републике:

- 1. представља Републику;*
- 2. предлаже Народној скупштини кандидата за предсједника Владе;*
- 3. предлаже Народној скупштини кандидате за председника и судије Уставног суда на предлог Високог судског и тужилачког савета.*
- 4. Председник Републике указом проглашава закон у року од седам дана од дана његовог усвајања у Народној скупштини. У том року председник Републике може захтевати од Народне скупштине да поново одлучује о закону. Председник Републике је дужан да прогласи закон који је поново усвојен у Народној скупштини.*
- 5. даје помиловања;*
- 6. додјељује одликовања и признања утврђена законом;*
- 7. обавља и друге послове у складу са Уставом.*

Предсједник Републике:

1. обавља, у складу са овим Уставом и Уставом Босне и Херцеговине и законом, послове из области безбједности и односа Републике са другим државама и међународним организацијама.

2. Амандман CXVI - тачка 2. брише се.

3. Председник Републике указом, на предлог Владе, поставља и опозива шефове представништава Републике Српске у иностранству и предлаже амбасадоре и друге међународне представнике Босне и Херцеговине из Републике Српске,

4. образује саветодавна тела и стручне службе за обављање послова из своје надлежности.

Два потпредседника Републике помажу председнику Републике у обављању послова које им повјери председник Републике.

Председник има два потпредседника из различитих конститутивних народа.

Председник Републике одређује који ће га потпредседник Републике замењивати у случају привремене спречености да обавља своје функције.

Члан 94.

[...]

За време трајања мандата Владе, председник Владе може, на основу мишљења председника Републике и председника Народне скупштине, вршити промене у саставу Владе, о чему обавештава Народну скупштину.

Ако оцени да је дошло до кризе у функционисању Владе, председник Републике може, на иницијативу најмање 20 посланика и пошто саслуша мишљење председника Народне скупштине и председника Владе, затражити од председника Владе да поднесе оставку. Уколико председник Владе одбије да поднесе оставку, председник Републике га може разрешити.

[...]

Члан 132.

Приједлог да се приступи промјени Устава Републике могу поднијети председник Републике, [...].

87. **Закон о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине** („Службени гласник РС“ број 60/23 од 9. јула 2023. године), који је усвојен 27. јуна 2023. године, гласи:

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, доносим

**УКАЗ О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О НЕПРИМЈЕЊИВАЊУ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Проглашавам Закон о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Осмој посебној сједници, одржаној 27. јуна 2023. године.

Клуб делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске донио је Одлуку број: 03/8.02-3-22/23, од 4. јула 2023. године, о одбијању да се разматрају материјали које је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Осмој посебној сједници, одржаној 27. јуна 2023. године.

Вијеће народа Републике Српске својим актом, број: 03/2.01-020-308/23, од 6. јула 2023. године, обавијестило је Народну скупштину Републике Српске да наведени закон не спада у питања повреде виталног националног интереса бошњачког народа, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење Указа.

Број: 01-020-3396/23

7. јула 2023. године

Бањалука

Председник Републике,

Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН О НЕПРИМЈЕЊИВАЊУ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

*БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**Члан 1.*

Одлука којом су Правила Уставног суда измијењена и одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине, донесене након измјена Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, неће се примјењивати и извршавати на територији Републике Српске.

Члан 2.

(1) Одлуке из члана 1. овог закона неће се примјењивати и извршавати на територији Републике Српске док Парламентарна скупштина БиХ не донесе Закон о Уставном суду БиХ.

(2) До доношења закона из става 1. овог члана, привремено се стављају ван снаге одредбе закона којим се прописује објављивање закона и других прописа Републике Српске, у дијелу који се односи на прописе и друге акте које доноси Уставни суд Босне и Херцеговине.

Члан 3.

Лица која су дужна да поступају по одредбама овог закона изузимају се од кривичне одговорности прописане кривичним законодавством БиХ, у погледу кривичних дјела у вези са извршењем овог закона и биће заштићена од институција Републике Српске.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 02/1-021-726/23

27. јуна 2023. године

Бањалука

Предсједник Народне скупштине,

Др Ненад Стевандић, с.р.

88. **Закон о измјени Закона о објави закона и других прописа Републике Српске** (“Службени гласник РС” број 60/23 од 9. јула 2023. године), ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, гласи:

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, доносим

**УКАЗ О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНИ ЗАКОНА О ОБЈАВИ ЗАКОНА И ДРУГИХ
ПРОПИСА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Проглашавам Закон о измјени Закона о објави закона и других прописа Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Седмој посебној сједници, одржаној 21. јуна 2023. године.

Клуб делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске донио је Одлуку број: 03/8.02-3-21-2/23, од 4. јула 2023. године, којом се поништава Одлука Клуба делегата бошњачког народа, број: 03/8.02-3-21/23, од 26. јуна 2023. године, којом је покренут поступак заштите виталног националног интереса бошњачког народа на Закон о измјени Закона о објави закона и других прописа Републике Српске, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење Указа.

Број: 01-020-3382/23

7. јула 2023. године

Бањалука

Предсједник Републике,

Милорад Додик, с.р.

*ЗАКОН О ИЗМЈЕНИ ЗАКОНА О ОБЈАВИ ЗАКОНА И ДРУГИХ
ПРОПИСА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ*

Члан 1.

У Закону о објављивању закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/05 и 110/08) у члану 3. у ставу 1. у алинеји петој послје ријечи: „Уставни суд Републике Српске“ брише се ријеч: „и“ и додаје тачка.

Алинеја шеста брише се.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 02/1-021-696/23

21. јуна 2023. године

Бањалука

Предсједник Народне скупштине,

Др. Ненад Стевандић, с.р.

VI. Допустивост

89. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

90. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана

када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

a) *Ratione materiae* АП-4095/25

91. Члан 18 став (3) тачка х) Правила Уставног суда гласи:

Апелација није допуштена ако постоји неки од следећих случајева:

х) апелација је ratione materiae инкомпатибилна са Уставом;

а.1) Наводи о повреди права на правично суђење у односу на поступак који је услиједио након доношења осуђујуће пресуде Суда БиХ (АП-4095/25)

92. У вези с апелантовим наводима о повреди права на правично суђење у поступку у којем су донесене оспорене одлуке ЦИК-а и Суда БиХ након доношења правоснажне осуђујуће пресуде којом је проглашен кривим (АП-3722/25), Уставни суд подсјећа на устаљену праксу Европског суда да се политичка права не сматрају грађанским правима. Европски суд је такав став заузео у предмету *Pierre-Bloch против Француске* (види *Pierre-Bloch против Француске*, пресуда од 21. октобра 1997. године, представка број 24194/94, тач. 48–59). Такав став је потврђен и у новијој пракси Уставног суда (види Одлуку о допустивости и меритуму број АП-849/23 од 23. јануара 2025. године, тачка 25 с даљњим референцама, доступну на www.ustavnisud.ba).

93. У конкретном случају је ЦИК по службеној дужности спровео поступак утврђивања престанка апелантовог мандата председника РС. Тај поступак је спроведен у складу с релевантним одредбама Изборног закона БиХ (види тач. 60, 62 и 84 ове одлуке) након што је донесена оспорена другостепена пресуда Суда БиХ из предмета број АП-3722/25, односно након што је осуђујућа пресуда против апеланта постала правоснажна. Из образложења одлука ЦИК-а и Суда БиХ произлази да се у том поступку није одлучивало о уставности и законитости поступања Суда БиХ у кривичном поступку против апеланта (иако је апелант на томе инсистирао, види тач. 62 и 79 ове одлуке). На деклараторни карактер оспорене одлуке ЦИК-а (констатовање престанка апелантовог мандата) указано је и у одговору ЦИК-а на апелацију (види тачку 79 ове одлуке). На основу тога, Уставни суд закључује да се оспореним одлукама из предмета број АП-4095/25 није одлучивало о апелантовим „грађанским правима и обавезама“ нити о „кривичној оптужби“ у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, због чега гаранције из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције нису примјењиве на поступак спроведен пред ЦИК-ом и Судом БиХ. Такав закључак посљедично искључује и мериторно испитивање апелантових навода о наводној

пристрасности чланице вијећа ЦИК-а В. Б. П. која је учествовала у доношењу оспорене одлуке ЦИК-а од 6. августа 2025. године, с обзиром на то да право на независан и непристрасан суд у конвенцијском смислу представља један сегмент права на правично суђење. С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да је тај дио апелационих навода *ratione materiae* инкомпатибилан с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом.

а.2) Наводи о повреди права на слободне изборе (АП-4095/95)

94. Разматрајући апелантове наводе о кршењу права на слободне изборе, Уставни суд указује да су, према пракси Европског суда, обавезе наметнуте државама уговорницама чланом 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију ограничене на „избор законодавне власти“ и обично се не примјењују на избор шефа државе, осим ако се у свјетлу уставне структуре дотичне државе, што Европски суд још није закључио ни у једном претходном случају, не утврди да се потоња може сматрати „законодавном влашћу“ с обзиром на то да јој је дато овлашћење покретања и доношења закона или да ужива широка овлашћења за контролу доношења закона или овлашћење цензурисања главних законодавних тијела (види *Călin Georgescu против Румуније*, одлука од 11. фебруара 2025. године, представка број 37327/24, тачка 22 с даљњим референцама).

95. У вези с примјенљивошћу члана 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, Уставни суд подсјећа да је у својој пракси одлучивао о критеријумима из претходне тачке ове одлуке када се ради о предсједнику и потпредсједници ентитета Федерација Босне и Херцеговине (види *ibid.*, АП-849/23, тач. 27–29). У цитираном предмету Уставни суд је, између осталог, закључио следеће:

28. Уставни суд у овом случају не уочава било какве назнаке да су овлашћења предсједника и потпредсједника ФБиХ таква да би се могли сматрати дијелом „законодавних тијела“ Федерације БиХ у смислу претходно наведених стандарда Европског суда. Наиме, Уставни суд запажа да из садржаја члана IV.Б.1.1. Устава Федерације БиХ произлази да је предсједник ФБиХ шеф федералне извршне власти и да има два потпредсједника (види тачку 18 ове одлуке). Такође, Уставни суд запажа да се надлежности предсједника и потпредсједника ФБиХ, које су наведене у члану IV.Б.3.7. тач. а) и б) Устава Федерације БиХ, између осталог, састоје од именовања владе, судија Уставног суда, потписивања одлука Парламента ФБиХ, потписивања и ратификовања међународних споразума у име Федерације

БиХ и давања помиловања. Напослѣтку, Уставни суд запажа да председник у сагласности с потпредседницима може под условима из члана IV.A.3.16. Устава Федерације БиХ распустити један или оба дома Парламента ФБиХ. Имајући у виду наведено, Уставни суд запажа да надлежности председника и потпредседника ФБиХ не указују да они имају овлашћења да покрећу и усвајају прописе, или да уживају шира овлашћења да контролишу усвајање прописа или овлашћење да цензуришу најзначајније законодавне власти. С обзиром на то, Уставни суд сматра да члан 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију није примјенив на изборе за председника и потпредседнике ФБиХ.

*29. Имајући у виду наведене закључке, слиједи да су наводи апеланата о кршењу [...] права на слободне изборе из члана 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију [...] *ratione materiae* инкомпатибилни с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом.*

96. У ситуацији постојања асиметричних ентитетских уставних рјешења у Босни и Херцеговини поставља се питање да ли се закључци из цитиране Одлуке број АП-849/23, који се односе на председника ФБиХ, могу примијенити и на председника РС, односно апеланта у конкретном случају. У вези с тим, Уставни суд прије свега запажа да постоји доста сличности у уставним овлашћењима председника два ентитета Босне и Херцеговине, које се манифестују кроз представљање ентитета, предлагање/именовање владе, судија уставног суда, потписивања одлука које усвоје законодавна тијела, потписивање и ратификовање међународних споразума у име ентитета и давање помиловања. С друге стране, у контексту односа према законодавној и извршној власти, председник РС има и додатно уставно овлашћење које се односи на предлагање закона (члан 76 Устава Републике Српске), као и овлашћење да у случају кризе функционисања Владе РС затражи од њеног председника да поднесе оставку, те уколико он то одбије, председник РС га може разријешити. Овлашћење председника РС такође укључује и давање претходног мишљења за промјене у саставу Владе РС (члан 94 Устава Републике Српске). Уставни суд додатно указује да се председник РС бира директно, за разлику од председника ФБиХ који се бира индиректно, те да је председнику ФБиХ за именовање Владе ФБиХ неопходна сагласност два потпредседника ФБиХ. Иако се потпредседници РС бирају директно, они немају исти уставноправни положај као потпредседници ФБиХ, већ искључиво помажу председнику РС у обављању послова које им повјери председник РС. У законодавном смислу, председник РС има и уставно овлашћење да

захтијева од Народне скупштине РС да поново одлучује о закону (члан 80 тачка 4 Устава Републике Српске). Он може, након што саслуша мишљење предсједника Владе РС и предсједника Народне скупштине РС, да одлучи да Народна скупштина РС буде распуштена (члан 72 Устава Републике Српске). Такође може од предсједника Народне скупштине РС да тражи сазивање сједнице Народне скупштине РС (члан 74 Устава Републике Српске), те може да поднесе приједлог да се приступи промјени Устава Републике Српске (члан 132 Устава Републике Српске).

97. Упркос наведеним разликама, Уставни суд сматра да, у свјетлу уставне структуре која се односи на предсједника РС, додатне надлежности предсједника РС и већа аутономија дјеловања у односу на предсједника ФБиХ не доводе до закључка да се Предсједник РС сматра „законодавном влашћу“ у конвенцијском смислу. Стога Уставни суд сматра да члан 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију није примјенљив у апелантовом случају.

98. Осим тога, Уставни суд сматра неопходним посебно нагласити да апелант у обје апелације није ниједном јасно и изричито проблематизовао, односно указао да ће му због оспорених одлука (дужина изречене мјере безбједности и посљедица осуде) из предмета број АП-3722/25 суштински бити онемогућено кандидовање на слједећим општим изборима у Босни и Херцеговини (заказани за 2026. годину). У вези с тим, Уставни суд указује да предмет апелација није питање апелантовог искључења из (законодавних) избора, већ искључиво престанак његовог мандата предсједника РС. С обзиром на то да апелација треба садржавати наводе, чињенице и доказе на којима се заснива (члан 21 став (2) тачка ц) Правила Уставног суда), Уставни суд неће у конкретном случају самостално расправити нити прејудиицирати питање пасивног бирачког права из члана 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, посебно јер се у контексту апелантовог евентуалног кандидовања ради о будућем и неизвјесном догађају.

99. Имајући у виду наведене закључке, слиједи да су апелантови наводи о кршењу права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције у том дијелу, те наводи о кршењу права на слободне изборе из члана 3 Протокола број 1 уз Европску конвенцију *ratione materiae* инкомпатибилни с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом.

б) Наводи о кршењу пресумпције невиности из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 2 Европске конвенције због изјава јавних званичника током суђења апеланту (АП-3722/25 и АП-4095/25)

100. Члан 18 став (4) Правила Уставног суда гласи:

(4) Уставни суд ће одбацити апелацију као очигледно (prima facie) неосновану када утврди да не постоји оправдан захтјев странке у поступку, односно да предочене чињенице не могу да оправдају тврдњу да постоји кршење права заштићених Уставом и/или када се за странку у поступку утврди да не сноси посљедице кршења права заштићених Уставом, тако да је испитивање меритума апелације непотребно.

101. Уставни суд у фази испитивања допустивости апелације мора утврдити, између осталог, да ли су испуњени услови за мериторно одлучивање који су набројани у члану 18 став (4) Правила Уставног суда. У вези с тим, Уставни суд указује да, према властитој пракси и пракси Европског суда, апелант мора навести повреду својих права које штити Устав Босне и Херцеговине и те повреде морају дјеловати вјероватно. Апелација је очигледно неоснована уколико јој мањкају *prima facie* докази који с довољном јасноћом показују да је наведена повреда људских права и слобода могућа (види Европски суд, *Абедин Смајић против Босне и Херцеговине*, одлука од 16. јануара 2018. године, представка број 48657/16, тачка 43, и *Khudunts против Азербејџана*, пресуда од 26. фебруара 2019. године, представка број 74628/16, тачка 32, те Уставни суд, Одлука о допустивости број АП-156/05 од 18. маја 2005. године, тачка 9, доступна на www.ustavnisud.ba), те ако чињенице у односу на које се подноси апелација очигледно не представљају кршење права које апелант наводи, тј. ако апелант нема „оправдан захтјев“ (види Европски суд, *Думлу против Турске*, одлука од 20. априла 2021. године, представка број 65159/17, тачка 27), као и када се утврди да апелант није „жртва“ кршења права заштићених Уставом Босне и Херцеговине (види Европски суд, *Спасоје Лукић и други против Босне и Херцеговине*, одлука о допустивости од 18. новембра 2008. године, представка број 34379/03).

102. Апелант је у допуни апелације број АП-3722/25 од 1. октобра 2025. године (види тачку 72 ове одлуке) указао да му је прекршен принцип пресумпције невиности из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 2 Европске конвенције због изјава које су током суђења дали јавни званичници. То се примарно односи на одређене изјаве које су дали високи представник Кристијан Шмит, амбасаде Сједињених Америчких Држава и Велике Британије,

те предсједник политичке партије СДА Б. И., министар одбране Босне и Херцеговине Зукан Хелез и министар полиције ФБиХ Рамо Исак. На спорне изјаве које је дао високи представник Кристијан Шмит такође је указано и у апелацији број АП-4095/25. Уставни суд у том контексту указује да је у својој пракси неколико пута утврдио повреде права на претпоставку невиности у вези с изјавама политичара и других високих званичника који су прије доношења правоснажне пресуде доносили закључке о кривици апеланата (види Уставни суд, одлуке о допустивости и меритуму бр. АП-4319/14 од 18. децембра 2014. године, тачка 35, и АП-2011/15 од 22. децембра 2016. године, тачка 50 с даљњим референцама, доступне на www.ustavnisud.ba). У конкретном случају Уставни суд запажа да апелант, осим уопштеног навођења наведених лица за која сматра да су прејудиицирала његову кривицу, није Уставном суду доставио ниједан конкретан доказ у прилог вјеродостојности својих тврдњи, нити спис предмета садржи довољно података и информација на основу којих би Уставни суд могао да изврши увид у њихов садржај. Према томе, иако се апелант у апелацији позвао на изјаве одређених јавних званичника, Уставни суд нема поуздана сазнања о садржају и карактеру тих изјава, због чега их не може ни разматрати како би оцијенио њихов утицај на апелантову осуду. Уставни суд нарочито указује да су апеланти, у смислу члана 21 став (1) тачка ц) Правила Уставног суда, у обавези да доставе доказе у прилог својим тврдњама у поступку пред Уставним судом. У конкретном случају, апелант је пропустио да поступи у складу с наведеном обавезом. Такође, Уставни суд указује да није његов задатак, како у апелантовом случају тако ни у осталим случајевима, да истражује медијске садржаје који би евентуално могли да буду у вези с одлукама које апеланти оспоре пред Уставним судом.

103. Коначно, Уставни суд напомиње да није надлежан испитивати изјаве представника међународне заједнице у Босни и Херцеговини (види, *mutatis mutandis*, Одлука о допустивости и меритуму број АП-667/24 од 14. новембра 2024. године, тачка 220, доступна на www.ustavnisud.ba). С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да у конкретном случају нема ничега што указује да ови апелантови наводи покрећу уставно питање на које се позвао, односно ничега што указује да има „оправдан захтјев“ у смислу члана 18 став (4) Правила Уставног суда који би требало мериторно испитати. Због тога Уставни суд закључује да су наводи о кршењу права на пресумпцију невиности из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 2 Европске конвенције очигледно (*prima facie*) неосновани.

104. Имајући у виду одредбе члана 18 став (3) тачка х) и члана 18 став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд сматра да су недопустиви апелантови наводи (из апелација бр. АП-3722/25 и АП-4095/25) који се односе на право на правично суђење у вези с оспореним одлукама ЦИК-а

и Суда БиХ (посљедице осуђујуће пресуде Суда БиХ против апеланта), право на слободне изборе и пресумпцију невиности.

ц) Остали наводи - кршење права на правично суђење и *nullum crimen, nulla poena sine lege*, те политички мотивисано суђење апеланту (АП-3722/25)

105. У односу на апелантове наводе којима тврди да је оспореним пресудама Суда БиХ прекршено његово право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције, те право из члана 7 Европске конвенције будући да су политички мотивисане, Уставни суд понавља да није везан апелантовом правном квалификацијом из апелације. Према правилу *iura novit curia*, Уставни суд је надлежан за правну квалификацију чињеница конкретног предмета (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП-2297/22 од 25. септембра 2025. године, тачка 40 с даљњим референцама, доступна на www.ustavisud.ba, те Европски суд, *Радомиља и др. против Хрватске*, пресуда од 20. марта 2018. године, представке бр. 7685/10 и 22768/12, тач. 114 и 126 с даљњим референцама). С обзиром на то да се апелантови наводи односе на поступак утврђивања кривичне оптужбе против њега, за који апелант искључиво сматра да је био политички мотивисан (с циљем његовог елиминисања из политичког живота у Босни и Херцеговини), те на престанак његовог мандата предсједника РС и мјеру безбједности забране вршења дужности предсједника РС, Уставни суд ће ове наводе испитати и с аспекта гаранција права из члана 18 Европске конвенције у вези са чланом 6 Европске конвенције.

106. Уставни суд утврђује да апелација број АП-3722/25, заједно са допунама, у дијелу који се односи на наводе о кршењу члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, члана 7 Европске конвенције, те члана 18 у вези са чланом 6 Европске конвенције испуњава услове прописане чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине и чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, као и да је поднесена у року, да испуњава и остале услове допустивости из члана 18 став (3) Правила Уставног суда, те да није очигледно (*prima facie*) неоснована у смислу одредбе члана 18 став (4) Правила Уставног суда.

VII. Меритум

107. Имајући у виду садржај апелантових навода, Уставни суд сматра неопходним прво испитати апелантове наводе о кршењу члана 7 Европске конвенције, с обзиром на то да се ради о недерогативном праву од чијег претходног разматрања зависи испитивање осталих апелантових навода.

а) Кажњавање само на основу закона

108. У конкретном случају апелант сматра да је вођењем кривичног поступка против њега за кривично дјело из члана 203а КЗБиХ, односно његовом осудом заједно с изреченом мјером безбједности забране вршења дужности предсједника РС, прекршен принцип кажњавања само на основу закона из члана 7 Европске конвенције.

109. Члан 7 Европске конвенције гласи:

1. Нико се не смије сматрати кривим за кривично дјело извршено чињењем или нечињењем које, у вријеме када је почињено, није представљало кривично дјело по унутрашњем или међународном праву. Исто тако, не смије се изрећи строжија казна од оне која је била примјењива у вријеме када је кривично дјело почињено.

2. Овај члан не утиче на исход суђења и кажњавање било ког лица за чињење или нечињење које се у вријеме почињења сматрало кривичним дјелом према општим правним принципима која признају цивилизовани народи.

110. Према пракси Европског суда, гаранција садржана у члану 7 Европске конвенције, који је битан елемент владавине права, заузима истакнуто мјесто у систему заштите према Европској конвенцији. То је наглашено чињеницом да није допуштено одступање од наведене одредбе према члану 15 Европске конвенције у вријеме рата или друге јавне нужде. Члан 7 Европске конвенције треба тумачити и примјењивати, како произлази из његовог предмета и сврхе, на начин који пружа дјелотворну заштиту од произвољног кривичног прогона, осуде и кажњавања. Члан 7 Европске конвенције, генерално, утјеловљује принцип да само закон може дефинисати кривично дјело и прописати казну (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) и принцип да се кривично право не смије екстензивно тумачити на штету оптуженог, на примјер по аналогiji. Из тих принципа произлази да кривично дјело мора да буде јасно дефинисано законом. Тај је захтјев испуњен када појединац може знати из текста релевантне одредбе и, ако је потребно, уз помоћ судског тумачења, које ће га радње и пропусти учинити кривично одговорним. Када говори о „закону“, члан 7 Европске конвенције алудира на исти концепт као онај на који се Европска конвенција позива другдје када користи тај израз, концепт који обухвата писани и неписани закон и подразумијева квалитативне захтјеве, посебно захтјеве доступности и предвидљивости. У сваком правном систему, укључујући и кривично право, колико год јасно формулисана законска одредба била, постоји неизбежан елеменат судског тумачења. Увијек ће постојати потреба за разјашњавањем сумњивих тачака и потреба за

прилагођавањем промјенљивим околностима. Доиста, у државама потписницама Европске конвенције прогресивни развој кривичног права путем судског законодавства добро је укоријењен и нужан дио правне традиције. Члан 7 Европске конвенције не може се тумачити као забрана постепеног појашњења правила кривичне одговорности путем судског тумачења од случаја до случаја, под условом да је резултирајући развој у складу са суштином кривичног дјела и да се може разумно предвидјети. Недостатак доступног и разумно предвидљивог судског тумачења може да доведе до утврђивања кршења права из члана 7 Европске конвенције. Тамо гдје то није случај, циљ и сврха члана 7 Европске конвенције, посебно да нико не смије бити подвргнут произвољном кривичном прогону, осуди или кажњавању, били би осујећени. Захтјев доступности и предвидљивости подразумијева да се, у принципу, нека мјера може сматрати казном у смислу члана 7 Европске конвенције само ако је утврђен елеменат личне одговорности починиоца. У складу с тим, члан 7 Европске конвенције захтијева у сврху кажњавања постојање менталне везе (свијести) путем које се може открити елеменат одговорности у понашању лица које је физички починило кривично дјело (види *Yüksel Yalçinkaya против Турске*, пресуда од 26. септембра 2023. године, представка број 15669/20, тач. 237–242 с даљњим референцама).

111. При процјени предвидљивости судског тумачења Европски суд је истакао да од одлучне важности не би требало да буде одсуство упоредних преседана. У случајевима када се од домаћих судова тражи да први пут протумаче одредбу кривичног закона, тумачење обима кривичног дјела мора се, у принципу, сматрати предвидљивим. У том смислу Европски суд је навео да је свјестан да се одређена правна норма једног дана мора први пут примијенити. Остаје да нова природа, посебно у свјетлу судске праксе, постављеног правног питања сама по себи не представља кршење захтјева доступности и предвидљивости закона будући да је усвојено рјешење било једно од могућих тумачења, у складу са суштином кривичног дјела и разумно предвидљиво. Обим концепта предвидљивости увелике зависи од садржаја законске одредбе која је у питању, подручја које покрива те броја и статуса оних на које се односи (адресата). Предвидљивост закона не спречава дотично лице да затражи/добije адекватан информисани савјет како би процијенило, у мјери разумној у околностима случаја, последице које би могле произаћи из одређеног чина. То се посебно односи на професионалце који су навикли да буду врло опрезни у обављању своје професије. Стога се од њих може очекивати да ће с посебном пажњом процијенити укључене ризике. Коначно, Уставни суд понавља да није његова улога да замијени редовне судове у процјени и правној класификацији чињеница, под условом да се оне заснивају на разумној анализи доказа у предмету. Није на Уставном суду да

се бави чињеничним или правним грешкама које је наводно починио (редовни) суд, осим и у мјери у којој су оне могле негативно да утичу на права и слободе заштићене Европском конвенцијом, или ако је таква оцјена очигледно произвољна (види *Total S. A. u Vitol S. A. против Француске*, пресуда од 12. октобра 2023. године, представке бр. 34634/18 и 43546/18, тач. 55–57 с даљњим референцама).

112. Враћајући се на околности конкретног предмета у свјетлу наведених принципа, Уставни суд ће размотрити апелантову осуду и изречену мјеру безбједности у свјетлу гаранција из члана 7 Европске конвенције. Када је ријеч о постојању правног основа у конкретном случају, Уставни суд запажа да је ријеч о новом кривичном дјелу које је инкорпорисано у кривичноправни систем дјеловањем високог представника (види тач. 16 и 81 ове одлуке). Из стања списка предмета произлази да су редовни судови први пут у апелантовом случају примијенили и тумачили члан 203а КЗБиХ, те стога не може да се говори о упоредним ситуацијама/преседанима. Суштина апелантових приговора у вези с примјеном права се односи на начин доношења законске одредбе која је примијењена на апеланта, те на правни статус Кристијана Шмита као високог представника и његову улогу у правном систему Босне и Херцеговине, тј. његово право да доноси законе. То се у околностима конкретног предмета односило на овлашћење високог представника да донесе двије одлуке од 1. јула 2023. године којима се спречава ступање на снагу Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске и Закона о непримјењивању одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, а затим и одлуку од 1. јула 2023. године којом се доноси Закон о измјенама и допунама КЗБиХ и прописује кривично дјело за које је апелант процесуиран и осуђен. У конкретном случају је непоштовање одлука високог представника од 1. јула 2023. године резултирало апелантовом осудом. Насупрот томе, апелант сматра да је законодавна активност у конкретном случају требала да буде искључиво у надлежности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а не високог представника, због чега апелант генерално оспорава постојање кривичног дјела за које је осуђен.

113. У погледу надлежности високог представника да доноси законе, Уставни суд је већ раније у више својих одлука изразио свој став да овлашћења високог представника произлазе из Анекса Х, релевантних резолуција Савјета безбједности Уједињених нација и Бонске декларације, те да та овлашћења нису подложна контроли Уставног суда, као ни вршење тих овлашћења (види, нпр. Одлуку о допустивости и меритуму број У-27/22 од 23. марта 2023. године, тач. 72 и 73 с даљњим референцама, доступну на www.ustavisud.ba). У конкретном случају Уставни суд запажа да је 1. јула 2023. године високи представник интервенисао у

правни систем Босне и Херцеговине и умјесто Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине донио Закон о измјенама и допунама КЗБиХ. У том погледу он је дјеловао као законодавна власт Босне и Херцеговине, те наведена допуна КЗБиХ неоспорно има правну природу домаћег прописа чија контрола уставности није предмет ове апелације. Стога Уставни суд сматра неоснованим апелантове наводе који су се тицали оспоравања правног статуса високог представника и његових овлашћења у контексту прописивања кривичног дјела из члана 203а КЗБиХ за које је апелант проглашен кривим. О томе су се детаљно изјаснили редовни судови, што је била и окосница цјелокупног кривичног поступка. Према томе, Уставни суд сматра да је у конкретном случају неоспорно испоштован основни услов из члана 7 Европске конвенције да само закон може да пропише кривично дјело и казну, односно да је кривично дјело јасно дефинисано законом. Исто тако, а супротно апелантовим тврдњама, Уставни суд сматра и да је кривично дјело за које је апелант осуђен било на снази у вријеме потписивања спорних указа. Чињеница да је Закон о измјенама и допунама КЗБиХ објављен у службеном гласилу исти дан када је апелант потписао спорне указе не доводи у питање претходни закључак Уставног суда, с обзиром на то да је у Одлуци високог представника експлицитно прописано (члан 4 Одлуке) да наведени закон ступа на снагу 2. јула 2023. године (види тачку 81 ове одлуке). Стога се не јавља ни проблем ретроактивне примјене одредбе кривичног права према члану 7 Европске конвенције.

114. Сљедеће питање на које Уставни суд мора да одговори тиче се квалитативних захтјева из члана 7 Европске конвенције, односно предвидљивости и доступности правне норме на основу које је апелант осуђен и на основу које му је изречена спорна мјера безбједности. У вези с тим ће Уставни суд сагледати и да ли су и редовни судови дали разумна тумачења, односно образложења, будући да супротан закључак може да доведе до кршења члана 7 Европске конвенције.

115. У односу на питање доступности „кривичног закона“, то начелно подразумева његово јавно објављивање. У конкретном случају је нови члан 203а КЗБиХ био званично доступан јавности 1. јула 2023. године путем интернет странице ОНР-а на којој су објављене све три одлуке из тачке 15 ове одлуке, укључујући и Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама КЗБиХ. Осим службене странице ОНР-а, јавно објављивање је укључивало и бројне медије који су пренијели садржај члана 203а КЗБиХ. Према томе, Уставни суд сматра да је у апелантовом случају испуњен услов доступности. То чак не негира ни апелант када изјављује у апелацији да „у конкретном случају није питање шта је апеланту било познато 7. јула 2023. године – када је потписао два спорна указа – већ да ли је наведеног датума одредба члана 203а

измијењеног и допуњеног КЗБиХ била на правној снази“ (види тачку 63 ове одлуке). У односу на аспект предвидљивости правне норме у конкретном случају, апелант тврди да у вријеме потписивања два спорна указа није био у довољној мјери свјестан посљедица свога дјеловања, односно да није био у могућности предвидјети да ће његово поступање резултирати престанком мандата председника РС и забраном вршења наведене дужности. Такве тврдње се, према пракси Европског суда, директно тичу менталне везе која открива елеменат одговорности у понашању стварног починиоца кривичног дјела ако се жели изрећи казна (види Европски суд, *Г. И. Е. М. С. Р. Л. и остали против Италије*, ВВ, пресуда од 28. јуна 2018. године, представке бр. 1828/06 и двије др., тач. 242 и 246 с даљњим референцама, и *ibid.*, *Yüksel Yalçınkaya против Турске*, тачка 242 с даљњим референцама). Питање апелантове свијести у конкретном случају расправљено је спровођењем доказног поступка у кривичном поступку против апеланта како би се утврдио умишљај на његовој страни. У вези с тим, Уставни суд указује да је изведеним доказима на главној расправи неоспорним утврђено да је апелант, у периоду од 1. јула 2023. године (када је високи представник донио одлуке из тачке 15 у вези с тач. 80–82 ове одлуке) до дана када је апелант потписао два спорна указа (7. јула 2023. године, тач. 86 и 87 ове одлуке), предузимао активности (консултације/правни савјети) које су се тичале наведених одлука високог представника од 1. јула 2023. године. Уставни суд посебно има у виду чињеницу да се у апелантовом случају радило о скупном савјетовању које је укључивало бројне стручњаке уставног права и носиоце највише законодавне и извршне власти у Републици Српској, односно Босни и Херцеговини. Такво савјетовање се неоспорно, у смислу захтјева Европске конвенције, може сматрати адекватним и информисаним савјетом на основу којег је апелант у разумној мјери могао да процијени посљедице које би могле да резултирају потписивањем два спорна указа 7. јула 2023. године (види Европски суд, *Jorgic против Њемачке*, пресуда од 12. јула 2007. године, представка број 74613/01, тачка 113). Евидентно је, дакле, да је апелант као професионалац у вршењу своје политичке професије, односно функције председника РС, исказао нарочит опрез приликом процјене укључених ризика. Апелантове активности неоспорно указују да је он био свјестан и упознат са садржајем наведених одлука високог представника од 1. јула 2023. године, што је у конкретном случају подразумијевало све елементе бића кривичног дјела из члана 203а КЗБиХ и *ex lege* изрицање мјере безбједности забране вршења дужности која је пратила осуду. На такав закључак у околностима конкретног предмета није од утицаја то што се радило о релативно кратком периоду, с обзиром на степен апелантове свијести који је утврђен у доказном поступку и детаљно образложен у оспореним пресудама када је у питању аспект доступности и предвидљивости. Према томе, у ситуацији када се као у конкретном случају први пут тумачи

одредба кривичног закона са законитим правним основом и која је јасно формулисана (члан 203а КЗБиХ), Уставни суд сматра да су редовни судови на адекватан и достатан начин расправили сва спорна питања у вези с квалитативним захтјевима из члана 7 Европске конвенције. Таква тумачења чињеница из оспорених пресуда не остављају дојам произвољности. Стога се апелантови наводи да није у разумној и довољној мјери могао да предвиди посљедице (осуда/казна и мјера безбједности забране вршења дужности предсједника РС) свог противправног понашања од 7. јула 2023. године (потписивање два спорна указа) чине неоснованим у свјетлу Закона о измјенама и допунама КЗБиХ који је ступио на снагу 2. јула 2023. године.

116. С обзиром на наведено, Уставни суд закључује да у конкретном случају није дошло до кршења члана 7 Европске конвенције.

б) Право на правично суђење

117. Апелант, у суштини, кршење права на правично суђење доводи у везу с аспектом права на независан и непристрасан суд, јавном расправом пред надлежним судом, извођењем/оцјеном доказа и „једнакошћу оружја“ те арбитрарношћу у примјени права.

118. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

119. Члан 6 став 1 Европске конвенције гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом. [...]

б.1) Право на независан и непристрасан суд

120. У конкретном случају апелант је проблематизовао непристрасност двоје судија Суда БиХ који су поступали у кривичном поступку против њега. То се односило на суткињу Ј. Ћ. Д., која је потврдила оптужницу против апеланта, и суткињу С. У., која је донијела првостепену осуђујућу пресуду против апеланта.

121. Уставни суд подсјећа да, у свјетлу праксе Европског суда, концепти независности и објективне непристрасности уско су повезани и, зависно од околности, могу захтијевати заједничко испитивање (види *Ramos Nunes de Carvalho e Sá против Португалије*, пресуда Великог вијећа од 6. новембра 2018. године, представке бр. 55391/13 и двије др., тачка 150 с даљњим референцама). Независност се односи на неопходну личну и институционалну независност која је потребна за непристрасно доношење одлука, па стога представља предуслов за непристрасност. Независност подразумијева (i) стање ума, које означава непопустљивост судије пред спољним притисцима у погледу његовог моралног интегритета, и (ii) скуп институционалних и оперативних аранжмана, који укључују поступак којим се судија може именовати на начин којим се обезбјеђује његова независност и примјена критеријума за избор на основу заслуга, што мора да пружи заштиту од неприкладних утицаја и/или апсолутног дискреционог права других државних овлашћења, како током иницијалне фазе именовања судије тако и током вршења његових дужности (види *Guðmundur Andri Ástráðsson против Исланда*, пресуда Великог вијећа од 1. децембра 2020. године, представка број 26374/18, тачка 234 с даљњим референцама). С друге стране, непристрасност у правилу означава одсутност предрасуда или пристрасности (незаузимање страна). Постојање непристрасности у смислу члана 6 става 1 Европске конвенције мора се утврдити према (i) субјективном тесту, при чему се мора узети у обзир лично увјерење и понашање одређеног судије, тј. да ли је судија имао икакве личне предрасуде или пристрасности у датом случају, и (ii) објективном тесту, тј. утврђивањем да ли је, независно од личног понашања било којег од својих чланова, сам суд и, између осталих аспеката, његов састав, нудио довољна јемства да се искључи свака легитимна сумња у погледу његове непристрасности (види, између осталог, *Micallef против Малте* [BB], представка број 17056/06, ECHR 2009, тачка 93 с даљњим референцама). Лична непристрасност судије мора се претпоставити све док се не докаже супротно. Што се тиче врсте потребног доказа, Европски суд је, на примјер, настојао да утврди да ли је судија показао непријатељство или злу намјеру из личних разлога (види *Kezerashvili против Грузије*, пресуда од 5. децембра 2024. године, представка број 11027/22, тачка 84 с даљњим референцама). Међутим, не постоји чврста/неупитна подјела између субјективне и објективне непристрасности будући да понашање судије не само да може да изазове објективно основане сумње у непристрасност суда с аспекта спољног посматрача – објективни тест, већ може да доведе и до питања личног увјерења судија – субјективни тест (види *Kyprianou против Кипра* [BB], ECHR 2005 XIII, представка број 73797/01, тачка 119). У неким случајевима гдје може бити тешко прибавити доказе којима би се оповргнула претпоставка субјективне непристрасности судије, захтјев за објективном непристрасношћу пружа даљње

важно јемство (види *Pullar против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. јуна 1996. године, тачка 32, Извјештаји о пресудама и одлукама 1996-III). У том смислу чак и дојам може да буде од одређене важности или, другим ријечима, „правда се не мора само спроводити, већ се мора и видјети да се спроводи“. Ради се о повјерењу које судови у демократском друштву морају уливати јавности (види *Morice против Француске* [BB], ECHR 2015, представка број 29369/10, тачка 78, и *Денисов против Украјине* [BB], пресуда од 25. септембра 2018. године, представка број 76639/11, тач. 61–63 с даљњим референцама).

122. Како би судови могли у јавности уливати неопходно повјерење, морају се узети у обзир и питања унутрашње организације. Постојање домаћих поступака за обезбјеђење непристрасности, односно правила која регулишу изузимање судија релевантан су фактор. Таква правила показују настојање домаћег законодавца да уклони све разумне сумње у непристрасност дотичног судије или суда и представљају покушај обезбјеђења непристрасности уклањањем узрока таквих забринутости. Осим што обезбјеђују одсутност стварне пристрасности, таква правила су усмјерена на уклањање сваког привида пристрасности и на тај начин служе унапређењу повјерења које судови у демократском друштву морају уливати у јавности. Европски суд узима у обзир таква правила приликом сопствене процјене да ли је домаћи суд био непристрасан и, посебно, да ли се страхови подносиоца представке могу сматрати објективно оправданим (види *Ugulava против Грузије (број 2)*, пресуда од 1. фебруара 2024. године, представка број 22431/20, тачка 56 с даљњим референцама). Осим тога, сама чињеница да странка у поступку тражи изузеће судије због пристрасности, чак и опетовано, нема аутоматски посљедицу да се судија треба повући или бити искључен (види *Harabin против Словачке*, пресуда од 20. новембра 2012. године, представка број 58688/11, тачка 138). Када се одлучује да ли у одређеном случају постоји легитимни разлог за страх од пристрасности, став оних који тврде да такав страх постоји је важан, али није одлучујући. Одлучујуће је да ли се страх може сматрати објективно оправданим (види *Kroi и Nocka против Албаније*, пресуда од 26. августа 2025. године, представка број 84056/17, тачка 56 с даљњим референцама).

123. Уставни суд ће стога у конкретном случају оцијенити да ли су двије суткиње Суда БиХ биле у обавези да се изузму у кривичном поступку против апеланта.

- Независност и непристрасност у односу на суткињу Ј. Ћ. Д.

124. Апелант сматра да је наведена суткиња из два разлога била пристрасна приликом одлучивања о оптужници против њега. Као први разлог је наведена чињеница која се доводи у

везу с њеном ранијом кандидатуром за судију Међународног кривичног суда из 2020. године, а као други разлог је наведено да се ставила на страну Тужилаштва БиХ враћањем на дораду првобитно поднесене оптужнице.

125. Уставни суд, прије свега, понавља да је непристрасност битна за правилно обављање судске дужности, те се односи не само на судску одлуку већ и на поступак доношења одлуке. У вези с првим разлогом који апелант наводи, Уставни суд истиче да из стања списка предмета неоспорно произлази да је суткиња Ј. Ћ. Д. била кандидат приликом избора за судију Међународног кривичног суда (види тачку 12 ове одлуке). Наведени избор је спроведен на основу јавног конкурса који је спровео ВСТС почетком 2020. године, након чега је на приједлог Министарства спољних послова Босне и Херцеговине суткиња Ј. Ћ. Д. учествовала у процедури избора. Апелант је у то вријеме обављао функцију члана Предсједништва Босне и Херцеговине и неоспорно је у том својству јавно изнио неслагање с номинацијом суткиње Ј. Ћ. Д. као кандидата за судију Међународног кривичног суда. То неслагање је подразумијевало формално обраћање Министарству спољних послова БиХ писменим путем и било је медијски пропраћено у више наврата док је поступак избора био у току. Међутим, Уставни суд запажа да процедура избора наведене суткиње није у формално-правном смислу укључивала учешће институције Предсједништва Босне и Херцеговине, односно тадашње апелантове функције. Апелант ни на који начин није био директно инволвиран у избор суткиње Ј. Ћ. Д. нити је у вези с њеном кандидатуром тражена претходна сагласност Предсједништва Босне и Херцеговине. Стога Уставни суд не може прихватити као тачну апелантову тврдњу да је његово писмено противљење избору наведене суткиње – обраћањем Министарству спољних послова Босне и Херцеговине – представљало претходно одлучивање о њеним правима, чиме би се отворило питање хијерархијског односа за потребе објективног теста. С друге стране, с обзиром на апелантову тадашњу функцију, разумним се чини претпоставити да је суткиња Ј. Ћ. Д. била свјесна апелантових изјава и неслагања са њеном кандидатуром за судију Међународног кривичног суда. Међутим, из стања списка предмета не произлази да је она икада јавно у личном својству или у оквиру своје судијске функције реаговала на било коју апелантову јавно изнесену изјаву. Додатно, Уставни суд запажа да је од тадашњих апелантових спорних изјава до потврђивања оптужнице протекао период од скоро три и по године.

126. Осим тога, Уставни суд истиче да из рјешења Опште сједнице Суда БиХ од 29. септембра 2023. године произлази да апелант није у захтјеву за изузеће суткиње Ј. Ћ. Д. навео ту чињеницу (кандидатура суткиње за судију Међународног кривичног суда у Хагу) као разлог

њеног изузећа у смислу члана 29 тачка ф) ЗКПБиХ (види тач. 18 и 19 ове одлуке). Стога Уставни суд закључује да је тај дио апелантових навода неоснован.

127. Други разлог се односио на враћање на дораду првобитно поднесене оптужнице. У вези с тим, Уставни суд запажа да је 29. септембра 2023. године Општа сједница Суда БиХ у свом рјешењу дала разумно образложење које се Уставном суду не чини произвољним. Такво образложење у суштини је у цијелости преузето и у оспореној другостепеној пресуди када је одлучивано о апелантовом жалбеном приговору пристрасности суткиње Ј. Ћ. Д. (види тач. 51 и 52 ове одлуке). Стога Уставни суд сматра да се у односу на други разлог (дорада оптужнице) у конкретном случају радило о прецизирању кривичног дјела у смислу члана 227 став (1) тачка ц) ЗКПБиХ (види тачку 85 ове одлуке), у вези са овлашћењем које је наведена суткиња имала приликом одлучивања о оптужници у смислу члана 228 став (1) тог закона, односно прецизирању чињеничног стања у смислу обезбјеђења права на одбрану (обавјештавање о оптужби), а не о прекорачењу овлашћења и стављању Суда БиХ на страну Тужилаштва БиХ. Уставни суд посебно наглашава да је потврђивање оптужнице представљало иницијалну фазу кривичног поступка која није имала за посљедицу одлучивање о апелантовој кривици. Имајући у виду наведено, а у недостатку објективизираних доказа постојања личног увјерења и предрасуда у контексту догађаја који су претходили потврђивању оптужнице, Уставни суд сматра да – с аспекта разумног, поштеност и информисаност посматрача – поступање суткиње Ј. Ћ. Д. у кривичном поступку против апеланта није могло изазвати објективно оправдане сумње у њену независност и непристрасност.

- Независност и непристрасност у односу на суткињу С. У.

128. Када је ријеч о суткињи С. У., апелант је пред Уставним судом питање њене наводне пристрасности довео у везу с двије ситуације из редовног поступка: i) њено претходно понашање у вријеме док је обављала дужност тужиоца Тужилаштва БиХ, односно потписивање спорног писма из 2021. године (које је потписала заједно с осталим тужиоцима), те ii) чињеница да му није био познат њен идентитет све до одржавања рочишта за главни претрес од 5. фебруара 2024. године који је започео њеним читањем оптужнице.

129. У односу на прво питање, према пракси Европског суда, проблеми с непристрасношћу могу се појавити ако је судија у другим фазама поступка већ изразио мишљење о кривици оптуженог (види *Gómez de Liaño y Botella против Шпаније*, пресуда од 22. јула 2008. године, представка број 21369/04, тач. 67–72 с даљњим референцама). Чињеница да је судија већ одлучивао о сличним, али неповезаним кривичним оптужбама сама по себи није довољна да

доведе у сумњу непристрасност тог судије у каснијем случају (види *Kriegisch против Њемачке*, одлука од 23. новембра 2010. године). Међутим, друга је ствар ако раније пресуде садрже утврђења која заправо прејудуцирају питање кривице оптуженог у таквим каснијим поступцима (види *Рорре против Низоземске*, пресуда од 24. марта 2009. године, представка број 32271/04, тачка 26). Што се тиче промјене положаја између тужиоца и судије, Уставни суд примјећује да чињеница да је судија претходно у својој каријери дјеловао као јавни тужилац сама по себи није разлог за страх да му недостаје непристрасности, нити је то случај ако је судија некад био службеник одјела јавног тужиоца у предмету који је првобитно испитао тај одјел, а када дотични судија никада није морао сам рјешавати тај предмет (види *Пауновић против Србије*, пресуда од 3. децембра 2019. године, представка број 54574/07, тачка 41 с даљњим референцама). То би могло бити другачије ако би тужилац могао вршити надзорна овлашћења над тужилаштвом када се испитује случај подносиоца представке (види *ibid.*, *Ugulava против Грузије (број 2)*, тачка 60).

130. Уставни суд истиче да је неоспорно да је суткиња С. У. раније била тужитељица у Тужилаштву БиХ и да је 2022. године именована за суткињу Суда БиХ, а да је 2021. године заједно с осталим тужиоцима Тужилаштва БиХ подржала покретање кривичног предмета против апеланта. Суштина наведене тужилачке иницијативе била је апелантово процесуирање пред Судом БиХ због његових јавних изјава и пријетњи територијалном интегритету и највишим институцијама Босне и Херцеговине (види тачку 13 ове одлуке). Из стања списка предмета се не може закључити да ли је и када дошло до званичног покретања кривичног предмета против апеланта услед наведене тужилачке иницијативе, те да ли је предузета иједна радња из тужилачке надлежности у вези с тим. Спорно писмо из 2021. године се односило на кривична дјела из главе XVI КЗБиХ (кривична дјела против интегритета Босне и Херцеговине), док је кривично дјело неизвршавања одлука високог представника из члана 203а КЗБиХ – за које је апелант процесуиран у конкретном случају – сврстано у главу XVII КЗБиХ (кривична дјела против човјечности и вриједности заштићених међународним правом) одлуком високог представника од 1. јула 2023. године којом се доноси Закон о измјенама и допунама КЗБиХ (види тачку 81 ове одлуке). Дакле, кривично дјело за које је апелант процесуиран и осуђен (на основу оспорених пресуда) није било на правној снази у вријеме када је настало спорно писмо из 2021. године. Неоспорно је да се није радило о истом кривичном предмету, односно да конкретан случај не представља наставак раније иницираног/намјераваног кривичног поступка. Стога у конкретном случају није постојала обавеза њеног изузимања у смислу члана 29 тачка д) ЗКПБиХ.

131. Што се тиче спорног писма из 2021. године, произлази да се радило о некој врсти тужилачког самоорганизовања у којем је С. У., тада у својству тужитељице, на посредан начин испољила своје мишљење у вези с апелантовом личношћу и његовим политичким дјеловањем. Таква тужилачка иницијатива није у конвенцијском смислу резултирала утврђењем „кривичне оптужбе“ против апеланта ни у Тужилаштву БиХ нити пред Судом БиХ. Радило се, у принципу, о уопштеној изјави неопходности процесуирања апеланта за друга кривична дјела. Уставни суд наглашава да суткиња С. У. није била аутор спорног писма, односно покретач наведене иницијативе. Осим тога, Уставни суд има у виду и протек времена, односно да је од спорног писма из 2021. године до постављања суткиње С. У. као судије појединца у апелантовом предмету протекао период од око двије године и четири мјесеца. Из стања списка предмета не произлази да је суткиња С. У. (након придруживања наведеној тужилачкој иницијативи) икада накнадно изнијела било какав јавни став у вези са спорним писмом нити је на такву околност указано апелацијом. Исто тако, Уставни суд истиче да правни систем Босне и Херцеговине не спречава носиоце тужилачке функције да накнадно врше дужност судије и обратно, нити таква промјена дужности у конвенцијском смислу, као што је претходно указано, *a priori* доводи до кршења права на непристрасан суд. Наведене околности посматране у својој цјелокупности не упућују на закључак постојања личног интереса суткиње С. У. да апелант буде осуђен, односно постојања ризика од тзв. психолошког везивања за своју претходну улогу тужиоца. Исто тако, Уставни суд сматра да у случају суткиње С. У. нису објективизирани околности које би, хипотетички гледано, створиле могуће искушење за просјечног човјека да га као судију наведе да не одржи јасну и истиниту равнотежу. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да би чак и ризик од пристрасности могао нарушити дојам правичног, независног и непристрасног суђења, те да судски ауторитет произлази из повјерења јавности да ће суђење бити правично. У конкретном случају, постојећи правни оквир је омогућио такво испитивање апелантових навода о пристрасности суткиње С. У. О тим наводима је првенствено одлучивала Општа сједница Суда БиХ и апелационо вијеће у оспореној другостепеној пресуди. Општа сједница Суда БиХ је у рјешењу од 20. фебруара 2024. године опширно одговорила на више апелантових навода у вези с наводном пристрасношћу суткиње С. У. Један од тих приговора се односио и на спорно писмо из 2021. године у односу на које је Општа сједница Суда БиХ закључила да наведена чињеница, односно спорно писмо не значи да је суткиња С. У. имала било какве предрасуде према апеланту. У прилог таквом ставу, Општа сједница Суда БиХ се реферисала на законска тужилачка овлашћења у смислу члана 35 ЗКПБиХ (откривање и гоњење учинилаца кривичног дјела).

132. С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да у датим околностима није дошло до угрожавања јавног повјерења у правосуђе с обзиром на то да, с аспекта разумног, поштеног и информисаног посматрача, поступање суткиње С. У. у вријеме док је вршила тужилачку функцију није могло нарушити њену способност да без уочене пристрасности испита оптужницу против апеланта и одлучи о његовој кривици. Уставни суд закључује да су редовни судови пружили довољно гаранција да се искључи било каква легитимна сумња и оправдан страх у погледу непристрасности суткиње С. У. која је као судија појединац одлучивала о апелантовој кривици. При томе, Уставни суд указује и да се према пракси Европског суда кршење члана 6 став 1 Европске конвенције не може заснивати на наводном недостатку независности или непристрасности суда који доноси одлуке ако је донесена одлука била предмет накнадног надзора од судског тијела које има пуну надлежност и обезбјеђује поштовање јемстава утврђених том одредбом (види *Rustavi 2 Broadcasting Company Ltd и други против Грузије*, пресуда од 18. јула 2019. године, представка број 16812/17, тачка 345 с даљњим референцама). Као што је претходно речено, апелант је у конкретном случају имао приступ апелационом вијећу као другостепеном суду с пуном надлежношћу за поновно испитивање његове кривице и изречене мјере безбједности, што је укључивало чињенична и правна питања. Уставни суд посебно наглашава да апелант ни у редовном поступку нити у апелацији није проблематизовао питање непристрасности судија апелационог вијећа које је донијело оспорену другостепену пресуду.

133. У односу на други разлог, у вези с апелантовим наводима да му није био познат идентитет наведене суткиње све до одржавања рочишта за главни претрес од 5. фебруара 2024. године, Уставни суд истиче да, према пракси Европског суда, обезбјеђење ефикасног остваривања права на непристрасност суда подразумијева пружање стварне могућности подносиоцу представке да након сазнања оспори присуство судије и тражи његово изузеће (види *ibid.*, *Morice против Француске*, тачка 90). У конкретном случају апелант је одмах искористио своје законско право да тражи изузеће суткиње С. У. на одржаном рочишту за главни претрес од 5. фебруара 2024. године када је она преузела дужност судије појединца од претходног судије М. С. О том приговору првенствено је одлучивала Општа сједница Суда БиХ у рјешењу од 20. фебруара 2024. године, а потом и апелационо вијеће у оквиру апелантових жалбених навода у вези с питањем непристрасности. У суштини, апелационо вијеће је у цијелости прихватило аргументацију Опште сједнице Суда БиХ у односу на све апелантове жалбене приговоре који су се односили на изузеће суткиње С. У. Уставни суд

сматра да образложење Опште сједнице Суда БиХ у том сегменту апелантовог захтјева не оставља дојам произвољности (види тачку 25 ове одлуке).

134. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да претходно указане околности у односу на суткиње Ј. Ћ. Д. и С. У. нису довољне да се апелантови наводи о непристрасности суда оцијене у својој свеукупности као основани. Уставни суд стога сматра да, у свјетлу апелантових навода и чињеница предмета, непристрасност суткиња Ј. Ћ. Д. и С. У. није доведена у сумњу, због чега није постојала обавеза њиховог изузимања.

135. С обзиром на наведено, Уставни суд закључује да у конкретном случају није дошло до кршења права на независан и непристрасан суд из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

6.2) Јавна расправа пред надлежним судом

136. Даље, Уставни суд примјећује да је апелант проблематизовао образложења која су редовни судови дали у односу на остала процесна питања – обезбјеђење јавности суђења и да о делегирању надлежности није одлучио функционално надлежан суд.

- Јавност суђења

137. У вези с „искључењем јавности“ апелант наводи да је јавност суштински била искључена иако не постоји формална одлука суда о томе. Према пракси Европског суда, одржавање јавних расправа представља основни принцип садржан у члану 6 ставу 1 Европске конвенције. Чинећи спровођење правде транспарентним, јавност доприноси испуњењу циља члана 6 става 1 Европске конвенције – правично суђење, чије је јемство један од основних принципа сваког демократског друштва у смислу Европске конвенције. Међутим, захтјев за одржавање јавне расправе подложен је изузецима и изричито допушта да се медији и јавност искључе с цијелог или дијела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбједности у демократском друштву. Понекад може бити потребно, према члану 6 Европске конвенције, ограничити отворену и јавну природу поступка како би се, на примјер, заштитила безбједност или приватност свједока или потакла слободна размјена информација и мишљења у остваривању правде. У сваком случају, прије искључења јавности из кривичног поступка, домаћи суд мора да донесе конкретну одлуку да је искључење нужно ради заштите увјерљивог јавног интереса и мора да ограничи тајност у мјери у којој је то потребно за очување тог интереса. Приликом утврђивања да ли је одлука о спровођењу кривичног поступка *in camera* била у складу с правом на јавну расправу према члану 6 Европске конвенције, релевантно је да ли су разматрања јавног интереса била уравнотежена с потребом за отвореношћу, да ли су сви

докази откривени одбрани и да ли је поступак у цјелини био правичан (види *Boshkoski против Сјеверне Македоније*, пресуда од 4. јуна 2020. године, представка број 71034/13, тачка 39 с даљњим референцама). Доводећи наведено у везу с околностима апелантовог случаја, Уставни суд запажа да Суд БиХ неоспорно није никада у смислу члана 235 ЗКПБиХ донио посебну процесну одлуку о искључењу јавности с дијела или цијелог главног претреса. Уставни суд примјећује да је током цијелог кривичног поступка била обезбијеђена јавност суђења, те да је главном претресу присуствовала бројна публика. У вези с тим, Уставни суд примјећује да су редовни судови дали јасне разлоге због чега је било неопходно предузети одређене мјере с циљем одржавања реда у судници (спуштање паравана; види тач. 34 и 49 ове одлуке). Такође, апелационо вијеће је утврдило да није дошло ни до прекида преноса суђења на мониторима у дијелу гдје сједи публика. Стога је јасно да је публика, односно јавност могла неометано да прати суђење. При томе, Уставни суд сматра да „јавност суђења“ не подразумијева да јавност може реметити рад суда и „активно учествовати“ у суђењу. Право је и обавеза суда да „води поступак“, а начином на који је Суд БиХ поступио у конкретном предмету јавност суђења није доведена у питање. Стога Уставни суд налази да су ти апелантови наводи неосновани.

- Надлежан суд

138. У односу на апелантове наводе да одлуку о делегирању није донио функционално надлежан суд, Уставни суд подсјећа да је пракса Европског суда о питању надлежности у контексту појма „суд“ поставила критеријуме према којима анализира да ли орган који је донио одлуку представља „суд“ у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције. При томе је истакнуто да појам „суд“ у суштинском смислу ријечи „одређује његова судска функција, дакле то што он доноси одлуке о питањима из своје надлежности на основу правних норми и након поступка који је спроведен на прописани начин“ (види Европски суд, *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. против Пољске*, пресуда од 7. маја 2021. године, представка број 4907/18, тачка 194 с даљњим референцама). Дакле, да би испунио захтјев „законом установљеног суда“ из члана 6 став 1 Европске конвенције, суд не само да мора да буде основан у складу са законом већ мора и да суди у оквиру законом прописане надлежности (види *ibid.*, АП-667/24, тачка 178 с даљњим референцама). Уставни суд указује да је апелантове наводе о функционалној надлежности испитало апелационо вијеће у оспореној другостепеној пресуди. Образложење које је у вези с тим дато је довољно јасно и није произвољно, посебно имајући у виду да се радило о питању о којем је претходно правоснажно одлучено (види тачку 48 ове одлуке). При томе, Уставни суд истиче да суд пред којим је апеланту суђено има све компетенције за суђење као сваки други редовни суд. Ради се о законом успостављеном суду, у којем суде судије професионалци и у

чијој је стварној надлежности утврђивање кривичне оптужбе против апеланта из члана 203а КЗБиХ. Стога Уставни суд сматра да су неосновани апелантови наводи о кршењу права на правично суђење зато што му није судио надлежни суд.

6.3) Оцјена доказа и „једнакост оружја“

139. Уставни суд даље примјећује да апелант оспорава законитост одређених доказа и указује да се пресуда заснива на доказима који нису изведени на главној расправи. Уставни суд подсјећа да, према пракси Европског суда, у члану 6 Европске конвенције нису утврђена никаква правила о прихватљивости доказа или начину на који би се они требали оцјењивати, него је то задатак редовних судова. Европски суд процјењује само то да ли је поступак у цјелини, укључујући и начин на који су прикупљени докази, био правичан те да ли је укључио испитивање њихове наводне „незаконитости“ (види Европски суд, *Sorokins и Sorokina против Летоније*, пресуда од 28. маја 2013. године, представка број 45476/04, тачка 110). Затим, генерално говорећи, одбијање саслушања било којег свједока или испитивања доказа одбране може отворити питање с аспекта једнакости странака у поступку (види Европски суд, *Тонић против Хрватске*, пресуда од 10. октобра 2013. године, представка број 51355/10, тачка 48). Питање једнакости у поступању страна у предметном кривичном поступку се према оцјени Уставног суда суштински тиче саме оцјене доказа, које право се у кривичним поступцима уједно неријетко подудара с правом на „једнакост оружја“ као подразумијеваним елементом правичног суђења према члану 6 став 1 Европске конвенције. Право на „једнакост оружја“ налаже да се свакој страни пружи разумна (процесна) могућност да предочи свој случај под условима који је не доводе у суштински неповољнији положај у односу на другу страну. При томе, нека мања неједнакост која не утиче на правичност поступка у цјелини неће довести до кршења члана 6 Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП-749/20 од 5. октобра 2021. године, тачка 49 с даљњим референцама).

140. У вези с тим дијелом апелантових навода Уставни суд запажа да су докази чију законитост оспорава (на њима се заснивају пресуде), као и докази за које тврди да нису проведени на главној расправи, докази на основу којих су редовни судови дошли до закључка о легитимитету високог представника и његовим надлежностима за доношење закона. Како је то констатовало апелационо вијеће у оспореној другостепеној пресуди, апелант је постојање и легитимитет високог представника покушао да сведе на „чињенично питање“ те је предложеним доказима покушао да убиједи редовне судове да, због начина на који је прописано, не постоји кривично дјело из члана 203а КЗБиХ. У вези с тим, Уставни суд се позива на своје закључке из претходних тачака ове одлуке када је ријеч о статусу високог

представника, из чега слиједи да образложења оспорених одлука не остављају дојам арбитрарности у вези са спроведеним доказним поступком. Редовни судови су свој закључак о постојању кривичног дјела, у контексту апелантових инкриминисаних радњи, извели на начин који је у складу са стандардима права на правично суђење. Утврђење апелантове кривичноправне одговорности резултат је цјелокупности спроведеног доказног поступка на усменом (и јавном) главном претресу на којем је апеланту, тј. његовој одбрани била дата могућност да оспорава све доказе оптужбе. Осим тога, апелант је на главном претресу саслушан у својству свједока те је суд имао могућност да стекне директне импресије о његовом кредибилитету и вјеродостојности његовог исказа. Дакле, Уставни суд сматра да је у конкретном случају испуњен захтјев из принципа „правичности“ да се сви докази изведу на главном претресу у присуству оптуженог с циљем обезбјеђења принципа контрадикторности поступка (види Европски суд, *Gülağacı против Турске*, одлука од 13. априла 2021. године, представка број 40259/07, тачка 36 с даљњим референцама). Имајући у виду наведено, Уставни суд није могао закључити да су редовни судови начином спровођења доказног поступка у овој кривичноправној ствари изашли из оквира дискреције слободне оцјене доказа проведених у поступку, нити је доведена у питање „једнакост оружја“, што би резултирало кршењем члана 6 став 1 Европске конвенције.

6.4) Арбитрарност у примјени права

141. У односу на апелантове наводе којима суштински негира извршење кривичног дјела (питања која се тичу искључења апелантове кривичноправне одговорности, аутентичног тумачења Анекса X у контексту његове изворности/оригиналности, те испуњености елемената бића кривичног дјела за које је осуђен), Уставни суд подсјећа да је, према пракси Европског суда, првенствено на домаћим органима, нарочито судовима, да рјешавају проблеме тумачења домаћих закона. Европски суд не треба поступати као суд „четврте инстанце“, те стога неће, према члану 6 став 1 Европске конвенције (којем кореспондира члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине), доводити у питање оцјену домаћих судова, осим ако се њихова утврђења могу сматрати произвољним или очигледно неразумним (види Европски суд, *Аићерић против Босне и Херцеговине*, одлука од 17. децембра 2019. године, тачка 23 с даљњим референцама, представка број 52871/13). Такву праксу досљедно слиједи и Уставни суд у односу на одлуке редовних судова (види, између осталих, Одлуку о допустивости и меритуму број АП-4033/20 од 22. јуна 2022. године, тач. 42–45 с даљњим референцама, објављену на www.ustavnisud.ba). Према пракси Европског суда, члан 6 став 1 Европске конвенције обавезује домаће судове да с довољном јасноћом наведу разлоге на којима заснивају своје одлуке. Обим у којем се

примјењује ова обавеза образложења може да варира зависно од природе одлуке и мора се утврдити у свјетлу околности случаја. Без потребе за детаљним одговором на сваки аргумент који је изнио подносилац представке, ова обавеза претпоставља да странке у судском поступку могу очекивати конкретан и експлицитан одговор на аргументе који су одлучујући за исход тог поступка. Из одлуке мора да буде јасно да су битна питања случаја ријешена. Надаље, Уставни суд указује да није позван да одлучује о кривици или невиности лица које су осудили редовни судови јер то питање спада у њихову надлежност. Међутим, у надлежности је Уставног суда да процијени да ли је поступак у цјелини, укључујући и обавезу редовних судова да образложе своје пресуде, био у складу с Европском конвенцијом (види Европски суд, *Rostomashvili против Грузије*, пресуда од 8. новембра 2018. године, представка број 13185/07, тач. 54, 55 и 58 с даљњим референцама). Имајући у виду наведено, Уставни суд у контексту изведених доказа превасходно не сматра произвољним став Суда БиХ да је апелант у инкриминисано вријеме био потпуно способан да доноси одлуке и да схвати њихов значај, односно да је морао потписати спорне указе на основу члана 80 став 4 Устава Републике Српске (види тачку 39 ове одлуке). Затим, Уставни суд не сматра произвољним став редовних судова да је апелант у извршењу кривичног дјела поступао с директним умишљајем, а не у правној/стварној заблуди, како то тврди. У вези с тим, Уставни суд понавља претходно истакнуту чињеницу да апелант током суђења никада није негирао да је потписао спорне указе. Супротно апелантовим тврдњама, нема произвољности ни у ставу редовних судова да се у конкретном случају није радило о безначајном дјелу, с обзиром на природу и тежину кривичног дјела (угрожавање правне сигурности грађана Босне и Херцеговине), те начин извршења дјела у контексту апелантове намјере да онемогући дјеловање државних институција на простору ентитета Република Српска (види тач. 41 и 42 ове одлуке). Коначно, Уставни суд не сматра произвољним став апелационог вијећа када се ради о тумачењу ријечи изворник и оригинал у контексту Анекса Х (који је изведен као доказ на главном претресу) и постављења Кристијана Шмита као високог представника (види тачку 50 ове одлуке). Стога Уставни суд сматра неоснованим апелантове наводе о арбитрарној примјени права.

142. С обзиром на све наведено, Уставни суд сматра да редовни судови нису пропустили да у образложењу оспорених одлука детаљно одговоре на све апелантове аргументе/приговоре од суштинског значаја за исход поступка у конкретном предмету те да су дали релевантне и довољне разлоге за своје одлучење. Такође, Уставни суд је размотрио и остале бројне наводе из апелације у контексту права на правично суђење, али је закључио да се њима не покрећу питања која би требало засебно детаљно размотрити.

143. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да околности конкретног предмета у свјетлу претходних разматрања и закључака не остављају дојам да је у кривичном поступку против апеланта, сагледаном у цијелости, прекршено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

ц) Границе коришћења ограничења права из члана 18 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење

144. Апелант је такође указао да се у конкретном случају радило о политички мотивисаном кривичном процесу против њега с циљем његовог уклањања из политичког живота. Ови наводи, по оцјени Уставног суда покрећу искључиво питања из члана 18 Европске конвенције у вези са чланом 6 Европске конвенције. Такав став уједно кореспондира с новијом праксом Европског суда будући да је члан 18 Европске конвенције примјенљив у вези са чланом 6 Европске конвенције, али не и у вези са чланом 7 Европске конвенције (види *Украјина против Русије (Re Crimea)*, пресуда Великог вијећа од 25. јуна 2024. године, представка бр. 20958/14 и 38334/18, тач. 1337–1341 с даљњим референцама).

145. Члан 18 Европске конвенције гласи:

Ограничења наведених права и слобода која су дозвољена овом конвенцијом не смију се примјењивати у било које друге сврхе осим оних ради којих су прописана.

146. Европски суд је истакао да приликом утврђивања да ли су домаће власти имале непримјерене мотиве у ограничавању људских права политичара, своју контролу мора заснивати на специфичним чињеницама појединачних предмета и треба с посебним опрезом поступати с изјавама које су могле да буду под утицајем политичких разматрања (види *Saakashvili против Грузије*, пресуда од 23. маја 2024. године, представке бр. 6232/20 и 22394/20, тачка 161 с даљњим референцама). Према пракси Европског суда, чињеница да је оптужени политичка личност, као и изјаве других политичара у вези с кривичном оптужбом нису довољне за закључак да су домаћи судови који су се бавили кривичним случајем тог лица били вођени непримјереном скривеном намјером уклањања тог лица с политичке сцене. То је случај само ако постоје докази да судска власт није била довољно независна (упореди, *Batiashvili против Грузије*, пресуда од 10. октобра 2019. године, представка број 8284/07, тачка 102 с даљњим референцама). Као што је претходно објашњено, у апелантовом случају нису предочени такви докази.

147. Што се тиче општег политичког контекста, с обзиром на различите политичке активности које је апелант предузимао у вези с оспоравањем надлежности највиших судских инстанци у Босни и Херцеговини (укључујући и високог представника), Уставни суд истиче да према пракси Европског суда високи политички статус не може, у принципу, дати имунитет (упоређи *ibid.*, *Merabishvili*, тачка 323, и *Ugulava против Грузије*, пресуда од 9. фебруара 2023. године, представка број 5432/15, тачка 128 с даљњим референцама). Легитимно је да држава, којом се управља по принципу владавине права, покрене кривични поступак против лица за која постоји основана сумња да су починила кривично дјело, чак и ако су таква лица у исто вријеме у центру контроверзних политичких дебата. То, свакако, подразумева i) постојање чињеница које у конкретном случају указују да се радило о озбиљним и основаним оптужбама, ii) да су у спису предмета постојали директни и подударни посредни докази, iii) да су редовни судови потпуно спровели контрадикторан поступак током којег су се и апелант и његов бранилац могли суочити са свим главним свједоцима и на друге начине оспорити доказе против апеланта и iv) да су одлуке домаћих судова биле прописно образложене. Уставни суд је испитао ове околности и није утврдио никакву повреду права подносиоца захтјева у овом случају (види горе). Стога Уставни суд не сматра произвољним став Суда БиХ из оспорене првостепене пресуде да су неосновани апелантови наводи да се у конкретном случају радило о политички монтираном процесу и његовом политичком прогону, те да је цијели поступак вођен с циљем да се апелант елиминише из политике (види тачку 39 ове одлуке).

148. Имајући у виду наведено, а узимајући у обзир посебно образложења редовних судова из оспорених одлука, Уставни суд сматра да је намјера власти била да приведе апеланта правди због његовог противправног поступања у смислу члана 203а КЗБиХ. У недостатку довољних доказа о супротном закључку, Уставни суд сматра да је апелантов навод о скривеном мотиву неоснован, слиједом чега у конкретном случају није дошло до кршења члана 18 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење.

VIII. Закључак

149. Уставни суд закључује да нема кршења апелантовог права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције у кривичном поступку, сагледаном у цјелини, у којем је апелант проглашен кривим за почињење кривичног дјела неизвршења одлука високог представника из члана 203а КЗБиХ. Редовни судови су за своја утврђења и одлучивања у оспореним одлукама дали јасна и прецизна образложења из којих произлази да су током кривичног поступка против апеланта (у дијелу који се односи на спроведени доказни поступак, „једнакост оружја“, јавност суђења пред надлежним судом те

примјену права) поштовани сви стандарди права на правично суђење. То је такође подразумијевало да је апеланту судио независан и непристрасан суд на двије судске инстанце будући да – с аспекта разумног, поштеног и информисаног посматрача – нема објективизираних доказа да су околности које су претходиле потврђивању оптужнице и доношењу оспорене првостепене пресуде могле да наруше способност суткиње Ј. Ћ. Д. да непристрасно испита оптужницу, односно да С. У. донесе првостепену пресуду.

150. Надаље, нема кршења апелантовог права из члана 7 Европске конвенције јер је у конкретном случају постојао законит и јасно формулисан правни основ за апелантову осуду и мјеру безбједности за коју је проведеним доказима у кривичном поступку утврђено да је испуњен услов доступности и предвидљивости.

151. Коначно, нема кршења ни апелантовог права из члана 18 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење будући да нема доказа да је у конкретном случају постојао скривени мотив кривичног процесуирања апеланта, изузев привођења правди због његовог противправног дјеловања у смислу члана 203а КЗБиХ.

152. На основу члана 18 став (3) тачка х), члана 18 став (4), члана 57 став (2) тачка б), члана 58 и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

153. С обзиром на одлуку Уставног суда у овом предмету, није неопходно посебно разматрати апелантов приједлог за доношење привремене мјере.

154. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине

Мирсад Ћеман

